

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I., Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28—10.

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. în Reg. publ. per 934—1938.
Trib. Timișoara.

Redactor resp.: Dr. VÁRNAY ELEMÉR

Uj gazdasági kísérlet

Sokan vannak európaiak, akik különösen a mai zaklatott, sorsterhes időkben sóvárgó szemekkel fordulnak Amerika felé. Azt képzik, hogy az Újvilág a jólét és gondtalanság mai édenkertje. Ez a felfogás azonban végzetes tévedés. Amerikában is zúgforrong minden, Amerikának is súlyos gondjai vannak, ezek azonban egészen más természetűek, mint azok a kérdések, amelyek bennünket, európaiakat, izgatnak. Amerikában, habár egyelőre még leplezetten is, olyan belső háború van kialakulóban a tőke és a dolgozók között, amelyet nem látott még a világ, ha egyszer tényleg összecsapásra kerül majd a sor. Égetővé vált immár a munkaadó és a munkás közötti viszony megreformálása a trösztök és milliárdosok hazájában, ahol legszembeszökőbbek az óriási anyagi ellentétek. Ha a mostanában igen sok államban hatalomra került diktatúrák talán nem is rokonszenvesek, mégis el kell ismerni, hogy ezek a kormányformák sok tekintetben egészséges alapot teremtettek a munkaadó és a munkás viszonyát illetőleg. Amerika nem akar hasonló elvek szerint berendezkedni, azonban kétségtelen, hogy ott is fogékony talajra találtak az egész államot szoros gazdasági egységbe kovácsoló eszmék. Azok az eszmék, amelyek bizonyos vonatkozásokban a tőkét is térdre kényszerítik.

A tőke e szociális nyomás hatása alatt tehát minduntalan újabb és újabb próbálkozásokat tesz, hogy régi hatalmi pozíciójának fenntartása mellett a dolgozók időszerű igényeit is kielégítse. Először a jótékonyág révén igyekeztek megnyerni a munkás-ságot. Éveken át óriási összegeket fordítottak munkáségyezésekre. A munkás ugyan munkás maradt, de nagyszerű parkokat, lakásokat, klubokat, fürdőket, játszótereket létesítettek a számára. Minden tekintetben gondoskodni igyekeztek az egészségi és kulturigények kielégítéséről, de mindez nem vezetett célhoz, mert a legfélelmetesebb sztrájkmozgalmak éppen azokat a vállalatokat bombázták, amelyek a legtöbbet tettek munkásaikért. Történtek ezenkívül más kísérletek is. Gyárak, különböző vállalatok elhatározták, hogy ezentúl az üzem nyereségében is részesítik a munkásokat, csak hogy megőröszítsék hennük az együttérzést és a további munkakedvet. Különös jelenség, de ez az újítás sem vezetett gyümölcsöző eredményre. Megmaradt a távfongó szakadék éppen úgy, mint azelőtt munkaadó és munkás között. Már pedig a mai időkben az állami lét szempontjából egyenesen veszélyes, hogy ellenséggként álljon egymással szemben munkaadó és munkás. Hogy lehet ezt az ellentétet megszüntetni, hogy lehetne a termelésben a megértést biztosítani? Ez a probléma áll ma Amerikában minden kérdések központjában.

Legujabban megszületett az a gazdasági megváltó eszme, amely talán tényleg a tőke és a munkások érdekeinek összekapcsolásához vezet. Ennek a gondolatnak az a magva, hogy az alkalmazott ne csak a gépnez, ne csak a termeléshez legyen láncolva, hanem érdekelve legyen az eladásban is, szeme állandóan ott legyen a piacon. Ilyen módon nemcsak a termelő és a munkás érdekei találkoznak, hanem a fogyasztók érdekei is. A gyakorlati élet teremtette ezt a megoldást, amely határozottan eredménnyel kecsegtető. Egy Spoenemann nevű kályhagyáros, aki egyike a legkiválóbb szakembereknek egyébként már régen gondokkal küzdött. Elhatározta tehát, hogy megszünteti vállalatát és másutt próbál szerencsét. Midőn ezen elhatározását közölte munkásaival, azok kijelentették, hogy szervezetük jelentékeny összeget bocsát a vállalat rendelkezésére, hogy az így tovább is termelhesen. A gyáros elfogadta ezt az ajánlatot, viszont a maga részéről azt javasolta, hogy bizottság alakuljon a munkások részéről, amely az üzemmenet minden ágában tevékenyen részt vesz. Így két munkás azonnal elindult

A finnek minden vonalon visszaszorítják az oroszokat

Elfoglalták a norvég határon levő elvesztett területeket. 200.000 műszaki embert kér a Szovjet Németországtól.

A finn hadvezetőség január 2-án az alanti harc-téri jelentést adta ki: Az újév első két napján a karéliei felszigeten több kisebb összecsapástól eltekintve, viszonylagos nyugalom volt. A keleti fronton a Ladoga-tótól északra letelepedések voltak, de a finn csapatok több helyen megjavították állásait. Lavajervinél a szovjet csapatok tankjaik segítségével egész napon át támadtak, de visszaverték őket. Itt egy tankot a finnek elpusztítottak. A szovjet repülők Abo és Uleaborg városokat bombázták és ennek következtében több polgári személy meghalt és megsebesült.

A finn légi haderő és a léghárító ütegek hét orosz bombavető repülőgépet lelőttek.

Ezt a számot ellenőrizték.

A Havas ügynökség jelentése szerint három szovjet repülőgép a nagy hóvihárban finn területen kényszerleszállást hajtott végre. A legénységet elfogták.

SZOVJET REPÜLŐK TÖBB VÁROST BOMBÁZTAK

Helsinkiből jelentik: A Ladoga-tótól északra eső fronton a finnek újból több ponton javítottak helyzetükön. Aitojokínál a hadállások egy nap alatt

Az oroszok 300 ezer emberrel támadják a Mannerheim-vonalat

A francia lapok a finnországi hadműveletekkel, az angolok háborús erőfeszítéseivel és egy újabb békeoffenzívával foglalkoznak. A Populaire azt állítja, hogy

az oroszok 300 ezer főnyi hadsereggel támadják a Mannerheim-vonalat,

míg a finnek csak 100 ezer főnyi hadsereget állíthatnak szembe, azaz Dávid harcol Góliáttal, vagy miként az angolok mondják, a minőség harcol a mennyiség ellen.

A Figaro azt követeli, hogy a szövetségesek ne tegyenek különbséget a németek és az oroszok között. — A Le Matin szerint Anglia nem adhatott szebb újévi ajándékot, mint a kétnmillió fiatalember behívását, amivel három millióra emelkedik az angol hadsereg létszáma. Anglia

üzletszerű útra is, hogy a fogyasztókat felkeresse és azok esetleges kívánságait megismerje. Csakhamar minden tekintetben kedvezőre fordult a helyzet. A gyáros elmesélte, hogy már nem kell esténként az üzemet körüljárnia és megnéznie, hogy nem maradtak-e égve a lámpák. A munkásokat éppen úgy érdekli az üzletmenet, mint őt. Mindenütt ott a szemük, mindenben takarékoskodnak, már nem mondják: Én megcsinálom a dolgomat és a többi a tulajdonos gondja. Folytonosan azon török a fejüket, hogyan lehetne jobb kályhákat készíteni és

többször is cseréltek gazdát és ennek során a finnek fegyvereket, valamint hadianyagokat zsákmányoltak. A rastii szakaszon az ellenség támadását a finnek visszaverték. Suomisalmánál a finnek folytatják a meghódított területek tisztogatását és mindenütt üldözik a Junubrana felé visszavonuló oroszokat.

A szovjet repülők tegnap több várost bombáztak.

A légi támadásoknak áldozataik nem voltak és a károk egészen jelentéktelenek. A finnek két orosz bombavetőt lelőttek.

Berlinből érkezett újabb jelentés szerint a szovjet kormány nem 20 ezer, hanem 200 ezer műszaki ember sürgős küldését kérte a német kormánytól a Finnország ellen folytatandó hadműveletek sikeres befejezése érdekében.

Elsősorban mérnököket és szakmunkásokat kérnek,

akiknek magas munkabért helyeznek kilátásba. Az ellenségeskedések kitörése után, ugyanis olyan hiányok és mulasztások mutatkoztak, amelyek pótlásáról, illetve helyreállításáról sürgősen gondoskodni kell. (Dunaposta.)

erőfeszítéseinek nincsenek már határai és ha valamibe belekezdett, azt akadály nélkül végre is hajtja.

A L'Ordre szerint a mai Németország ellenállóképessége kisebb, mint II. Vilmos császár idejében volt és hogy a katonai vereséget elkerülhesse, újabb erőfeszítéseket tesz olyan béke elérésére, amely biztosítaná hódításait.

A L'Oeuvre azt írja, hogy a béke sohasem korai, de csak a valódi béke az, amit el lehet fogadni. Egy olyan kompromisszumra, mint a melynek következtében a háború hat hónap múlva ismét kitörhet, háromszor is nemmel válszolunk. Ki kell tartanunk mindaddig, amíg az erőszak politikája egyszersmindenkorra megsemmisül. (Rador.)

olcsóbbítani a termelést, mert érdekelték az egész üzemvitelben. Ennek a példának máris számos követője akadt. Ilyen módszerrel próbálkozott meg egy cipőgyár és más vállalatok is és a kísérlet mindig a legjobb eredményre vezetett. Amerikában talán csakhamar népszerűvé lesz, kijegecesedett formákat ölt majd ez az új módszer, amely alkalmasnak látszik arra, hogy gazdasági megrázkódtatás kizárásával egy nevezőre hozza a tőkés, a munkás és a fogyasztó érdekeit.

(F.)

JEGYZETT MÁR HADFELSZERELÉSI BÓNT?

A FINNEK HATALMAS HADIANYAGOT ZSÁKMÁNYOLTAK.

Londonból jelentik: A finnek újabb fölényes győzelmet arattak a Ladoga-tótól 50 mérföldnyire északra. Ezen a vidéken három válogatott katonából álló szovjet hadosztály harcolt. A finnek ennek a gyalogadosztálynak

két ezredét megsemmisítették,

míg a harmadikat visszakergették. Itt 29 harciocsit, 3 páncélos kocsit, 14 tábortábori ágyút, 216 nehéz és könnyű gépfegyvert és 1600 orosz fegyvert zsákmányoltak. Az angol haditudósítók jelentik lapjaiknak, hogy a finnek Petsamo és Murmanszk között 10.000 főnyi orosz csapatot vágta el támaszpontjukról

és így ezek kénytelenek lesznek magukat napokon belül megadni. A Reuter ügynökség haditudósítója jelenti, hogy a finnek legfőbb imája meghallgatásra talált és a gyilkos hóvihár, amely a napokban ismét megkezdődött megbénította a Mannerheim vonal elleni nagy támadást. (Radiopress.)

Megerősítik azt a hírt, hogy a finn hadsereg balszárnya az északi vonalon visszafoglalta Nautsítól Petsamóig a norvég határral szomszédos területet.

KÖZÖS FRANCIA—ANGOL SEGÍTSÉG!

A francia és angol kormány között tovább folynak a tanácskozások a Finnországnak nyújtandó segélynyújtás tárgyában. A nyugati nagyhatalmak a finn önvédelmi harc hathatós támogatását is teljesen közös szellemben szervezik meg. Elsősorban a finn tűzérőket, azután a légi haderőt fogják megerősíteni és végül szó van a kórházi anyagok utánpótlásáról is. Lehetségesnek tartják, hogy mindezen felül a zord éghajlathoz szokott alpesi elemekből álló zászlóaljkat is szerveznek a Finnországba való sürgős szállítás érdekében.

Newyorkból érkezett jelentések szerint Hoover volt elnök bejelentette, hogy 220 amerikai újság közli a gyűjtésekre való felhívást és újabban ismét 100.000 dollárt gyűjtöttek össze.

A Hoover vezetése alatt álló bizottság eddig 300 ezer dollárt küldött Finnországba. (Radiopress.)

AMERIKA ELENGETI FINNORSZÁG ADOSSÁGÁT.

Párisból jelentik: Arra a táviratra, amelyet a Népszövetség főtávkárosa a népszövetségi tanács december 18-iki határozatával kapcsolatban a francia kormányhoz intézett, Daladier ugyancsak táviratilag válaszolt és közölte, hogy Franciaország a Népszövetség alapokmány rendelkezéseinek és az abban foglalt formák megjelölésének megfelelően köteleységének tartja a megtámadott Finnország megsegítését. Franciaország kész a többi hatalmakkal együttműködni, a népszövetségi határozat szellemében függetlenül attól, hogy azok tagjai, vagy nem tagjai a Népszövetségnek. (Rador.)

Washingtoni politikai körökben úgy tudják, hogy az amerikai kongresszus egyhangú határozattal el fogja engedni Finnország amerikai adósságait. Hír szerint a törvényhozás azokról a lehetőségekről is tanácskozní fog, hogy megszakítja a Szovjettel való diplomáciai összeköttetést.

A SVÉDORSZÁGBAN ÉLŐ AMERIKAIK BELEPNEK A FINN HADSEREGBE.

A stockholmi amerikai főkonzul felhívta a Svédországban élő amerikai állampolgárokat, hogy jelentkezzenek katonai szolgálatra a finn zászlók alá. Az amerikai nőket pedig arra kérte fel, hogy minél többen vállaljanak szolgálatot a finn vöröskeresztes akcióban.

A szerb egyház karácsonya

A görög keleti szerb egyházban holnap, pénteken kezdődnek a karácsonyi istentiszteletek. A temesvári szerb székesegyházban pénteken reggel nyolc órakor istentisztelet lesz, délelőtt tíz órakor ájtatosság és délután négy órakor vecsernye. Szombaton, a Szenteste napján, reggel nyolc órakor istentisztelet, délelőtt tizenegy órakor liturgia, délután négy órakor vecsernye. Vasárnap, karácsony első ünnepén reggel nyolc órakor istentisztelet, délelőtt tíz órakor ünnepi nagymise, szent Basilius liturgiája és ugyanekkor felolvasásra kerül a szent szinódus pásztorlevele is. Ebben a szent szinódus inti a híveket, hogy csakis a hit révén lehet az igazi békét megővni. Hétfőn, karácsony másodnapján az ünnepi istentisztelet a gyárvárosi szerb plébánia templomban megy végbe és pedig reggel hét órakor istentisztelet, délelőtt tíz órakor ünnepi nagymise és este hét órakor ájtatosság. Kedden ugyanilyen időpontban lesznek az ünnepi istentiszteletek. A belvárosi székesegyházban Kosztics Szlobodan esperes mondja az ünnepi nagymisét, a Gyárvárosban Gaics Dusan plébános, a mehalai szerb templomban pedig Filipov Lyubomir lelkész végzi az istentiszteletet. A templomi szertartások alatt közreműködnek a szerb dalegvesztültek is.

A külföldi lapok elismerően irnak II. Carol király újévi beszédéről

A világlapok részletesen közlik Öfelsége, II. Carol király újévi beszédét és bő tudósításokban számolnak be a constantai ünnepségekről.

A nagy jugoszláv lapok: a Politika és a Vreme is a legnagyobb részletességgel közölték a constantai ünnepségek lefolyásáról érkezett tudósításokat. A Pravda közli Öfelsége II. Carol király és Tatarescu miniszterelnök beszédeinek fontosabb részleteit. A jugoszláv sajtó hangoztatja, hogy Románia békepolitikát követ, de el van határozva, hogy a jog alapján kijelölt határait minden erővel megvédelmezi.

A belga lapok is hosszú számban közlik Öfelsége II. Carol király constantai beszédét. A Le Soir rámutat arra, hogy Románia erőfeszítései oda-irányulnak, hogy férfiasan megvédelmezzék az ősök örökségét és a Chisinauban, Cernautiban és Gyulafehérváron hozott határozatokat.

A német lapok is beszámolnak a constantai ünnepségekről, valamint az ott elhangzott beszédekről. A német sajtó hangoztatja, hogy

Románia uralkodójának és miniszterelnökének beszédeiből kitűnik, hogy ez az ország is a békét akarja.

Valamennyi nagy olasz lap hangsúlyozza a constantai beszédek nagy fontosságát. A lapok kiemelik az uralkodó beszédének azon szakaszait, amelyek a külpolitikára vonatkoznak és hangsúlyozzák többek között, hogy Románia a béke politikájának híve, de készen áll arra is, hogy minden jogos igényét megvédelmezzék, valamint arra is, hogy békejobbát nyújtson minden nemzet számára.

Hasonló nagy cikkeket szentelnek a beszédnek a svájci lapok is. (Rador.)

Földrengés után árvíz pusztit Törökországban

Ujabb földlökések 184 házat döntöttek romba

Ankarából jelentik: A Havas ügynökség jelentése szerint az Izmir környéki áradások számos falura terjedtek ki. Mustafa Kemal pasa község valamennyi háza víz alatt áll és a lakosság a tetőkre menekült. A vízbefulladtak számát legalább ezerre becsülik. Inonu köztársasági elnök tovább folytatja utját a földrengéssújtotta vidéken.

A kedd délutáni újabb földlökések során Anatólia kisebb községeiben újabb 184 ház dőlt romba. Az áradások során Balihesri város és a környékén levő kis helyiségekben több, mint 300 házat az ár magával ragadott és 762 ház a lakhatatlanságig megrongálódott. Az árvíz több hidat is ledöntött.

Csáky magyar külügyminiszter Olaszországba utazik

Rómából jelentik: Csáky István gróf magyar külügyminiszter rendkívüli olaszországi utazásával kapcsolatban élénken foglalkozik az olasz sajtó. A Corriere della Sera szerint Csáky

látogatásának magánjellege ellenére is alkalmat találhat több olasz előkelő személyiséggel való érintkezésre. A lap szerint Csáky gróf rövid szabadságát San-Remóban tölti.

Nagy tűz egy bucurestii blokkházban

Bucurestiből jelentik: A Calea Mosilor 69 sz. blokkházban az elmúlt éjjel fél 2 órakor tűz keletkezett. A lakók között óriási pánik támadt és nagyrészüik hiányos ruhában rohant ki az uccára és az erkélyekre. A házban levő több üzlet berendezése és áruraktára pusztult. A Calea Mosiloron pusztított tűzvészét csak reggel 9 órakor sikerült megfékezni. A kár 10 millió lei, de a tűz okát még mindig nem

sikerült megállapítani. A héralota lakói éjjel 1 órakor arra ébredtek fel, hogy a tető lángokban áll. A pánik leírhatatlan volt és az emeleti lakók megmentésére mentőzsákokat használtak a tűzoltók. A déli órákban a tűz ismét lángra lobbant és az összeomló izzó gerendák újabb tűzfészkeké váltak, úgy, hogy a tűzvész katasztrófális méretekké nyelgetett.

Fagyhullám tombol az ország minden részében

Megfagyott embereket találnak az országuton. — Farkascordák garázdálkodnak. Craiovan 25 fokra szállt alá a hőmérséklet.

Bucurestiből jelentik: Az ország különböző részeiből érkezett hírek szerint a nagy hidegnek számos emberáldozata van. Vlasceamegyében három megfagyott embert találtak. Iasiban egy ismeretlen férfi holttestét találták az uccán. Madarjac községben egy gazdálkodó megfagyott az úton. Brailában Duca Marin 53 éves postás megfagyott. Caracalban ugyancsak megfagyott ember holttestét találták. A farkasok is nagy károkat okoztak a falvakban. Curtea de Argesnél a külvárosban láttak farkasokat

Buzau környékén a fagy újabb két áldozatot követelt. Colindru község közelében Petre Istrate gazdálkodót az országuton érte utól a hóvihár és a szerencsétlen ember összeesett, majd pedig megfagyott. Putroase község közelében ugyancsak megfagyva találták Petre Irimia gazdálkodót. Galatiból érkezett jelentés szerint Gausti községben Ion Dimitriu fagyott meg.

Cernauti közelében 24 órán át tombolt a hóvihár,

a Cernaut és Sadagura közötti útvonalon Calma-

niuc Anita Moldovita községbeli asszonyt megfagyva találták.

Az elmúlt este Bucurestire sűrű köd borult, amely csak a reggeli órákban engedett fel valamennyire. A köd éjszaka oly sűrű volt, hogy még a gyalogosok is csak nehezen közlekedhettek. Szerdán délben Bucurestiben mínusz 12 fokot mértek, míg Craiovan az elmúlt éjszaka

mínusz 25 fok volt a hőmérséklet.

Szerdán reggel a hőmérséklet mínusz 22 fokra szállt le.

VALKAY tánciskolájában

Piata Unirii 3.

Január 8-án

új tánckurzus kezdődik.

Táncórák: hétfő és csütörtök.

Japán-orosz határtárgyalások

Tokióból jelentik, hogy Japán és Szovjetország között a mandzsuri és a mongol hatóságokkal lefolytatott tanácskozások eredményeképpen megállapodás jött létre, amelynek értelmében egyes bizottságok elvégzik a határmegjelölési munkákat abból a célból, hogy a gyakori határin- densedeket a jövőben elkerüljék. A megállapodás a

Óvakodni könnyebb mint gyógyítani!...

NIVEA véd erdes bőr ellen!

Mandzsukuo és Oroszország, valamint Külső-Mongolia között elterülő teljes határterületre vonatkozik. Moszkvában a tárgyalások tovább folynak.

AMERIKAI-ANGOL KONFLIKTUS POSTACSONOMAGOK ELKOBZÁSA MIATT

Washingtonból jelentik: Az Egyesült Államok kormánya tiltakozott az angol kormánynál amiatt, hogy Angliában elkobozták a Németországnak szánt amerikai posta küldeményeket. A tiltakozó jegyzék szerint az Egyesült Államok kormánya nem ismerheti el, hogy

hogy az angol hatóságoknak joguk lenne az amerikai postaforgalom működésébe beavatkozni,

amikor a postát amerikai, vagy más semleges hajókon szállítják. Azt sem ismerheti el a Washingtoni kormány, hogy az angol hatóságoknak jogában áll cenzurát gyakorolni olyan postaküldemények fölött, amelyeket angol kikötőkben nem önként tartózkodó amerikai hajók szállítanak. A jegyzék végül felsorol négy esetet, amikor az angol hatóságok körülbelül 1250 postacsomagot koboztak el.

A Havas ügynökség jelenti: Miután az Egyesült Államok kormányának a postacsomagok elkobzása ügyében küldött jegyzékére válasz még nem érkezett, londoni diplomáciai körökben emlékeztettek arra, hogy amikor a német árúk elkobzásáról szóló rendeletet kiadták, az angol kormányt az a szempont vezérelte, hogy

lefoglalja a Németország számára küldendő devizákat,

mert ezzel okozhatja a legnagyobb kárt a német birodalomnak. Ezt véve tekintetbe, a Németország, vagy a Németországgal szomszédos semleges államok számára küldendő postacsomagokat Angliának ellenőriznie kell, hogy amennyiben deviza értékekről lenne szó, amelyek felett Németország rendelkezhetne, nyomban lefoglalják azokat. Az amerikai jegyzéket a legnagyobb figyelemmel és rokonszenvvel fogják megvizsgálni, mert az angol kormánynak az az óhaja, hogy minden felesleges komplikációt vagy késedelmet megszüntessen. Ezzel egyidejűleg azonban az angol hatóságok el vannak határozva arra, hogy

az ellenőrzési rendeletet a legnagyobb eréllyel végre fogják hajtani,

mert minden áron megakadályozni kívánják, hogy Németország devizákhoz jusson. (Rador.)

OROSZORSZÁG NEM MOZGOSÍTOTT AZ AFGAN HATÁRON.

Londoni hivatalos körökben leszögezik, hogy nem adnak hitelt azoknak a híreknek, amelyek szerint Oroszország csapatokat mozgósítana Afganisztán határán. Ugyanezek a körök semmit sem tudnak az iráni mozgósításról.

D'Arboneau tábornok, a francia nagyvezérkar tagja, valamint két angol vezérkari tiszt ma Ankarába érkezett, ahol megbeszéléseket folytat a török nemzetvédelmi miniszterium vezetőivel, valamint a török főparancsnokság tagjaival.

A párisi lengyel miniszterelnök rádióbeszéde

Párisból jelentik: Sikorsky tábornok, lengyel miniszterelnök, rádióbeszédet tartott és leszögezte, hogy Lengyelország jövőbeli politikája két főpontból fog állani. Teljes szakítás azokkal az eszmékkel, amelyek nem rokonszenvesek a közvélemény előtt. 2. Valamennyi állást az arra legalkalmasabb személyekkel töltik be. Semmiféle klikkuralmat a kormány nem tűr el.

AZ AMERIKAI REPUBLIKÁNUSOK TÁMADÁSRA KÉSZÜLNEK HULL KÜLÜGYMINISZTER ELLEN

Washingtonból jelentik: Az amerikai kongresszus legközelebbi rendes ülészaka szokásához híven Rooseveltnél elnök beszédével nyílik meg. Az elnök megnyitó beszédének címe „Az állam és a nemzet” lesz. Va amennyi politikai megfigyelő megegyezik abban, hogy az ülészak legfontosabb programja az ezévi elnökválasztás kérdése. A kongresszusnak meg kell szavaznia az Egyesült Államok költségvetését, amely az előirányzat szerint

5 milliárd dollár deficittel zárul.

A képviselőknek ebben a tekintetben három megoldás közül kell választaniuk: 1. A jelenleg 45 milliárd dolláros költségvetési plafont megváltoztatása. 2. Új adótörvényeket szavazzanak meg, vagy 3. költségvetési megtakarításokat javasoljanak.

Hírek szerint a republikánusok éles támadást intéznek Hull külügyi államtitkár liberális politikája ellen. A kormány azzal fog érvelni, hogy az életben levő kereskedelmi egyezmények nagyban elősegítik az Egyesült Államok gazdaságának fejlődését és a régi felemelt vámtarifákra való vissza-

térés ellene van annak az elvnek, amelyet az összes demokrata államok a jövő békéje érdekében vallanak.

A kongresszus napirendjűn még a semlegeségi törvény kihatásával, a panamerikai kapcsolatokkal, valamint a 10 tengeri mérföldes zóna kérdésével, továbbá Finnország által régebbi hadiadósságai számlájára történt befizetések ügyével foglalkozik. (Rador.)

GYÖRGY ANGOL KIRALY ÚJÉVI TAVIRATA LEBRUN ELNÖKHÖZ.

Újesztendő alkalmával Lebrun francia köztársasági elnök táviratot kapott György angol királytól és a távirat többek között a következőket tartalmazta:

„Az újesztendő kezdetén, amikor nemzetünk oly szorosan egybeforrva és véglegesen együttműködve harsogóan állanak a támadás brutális szellemével, a legjobb kívánságaimat küldöm Önhez. Franciaország és szövetségese Anglia, valamint a koronabirtokok azonos elgondolástól harcra szólítva, a becsület és emberi méltóság, az adott szó védelmében és a szabadság iránti szeretet jegyében, azonos módon elhatározta, hogy véget vetnek a bűnös támadásnak, amely annyi ártatlan népet vetett rabszolgaságba és borított gyászba. Legteljesebb meggyőződésem, hogy a két ország erőfeszítései, amelyek mellett a végső, közös győzelemig kitartunk Európának békésebb, szabad jövőt biztosítanak. (Rador.)

Németország nem egyezséggel, hanem a fegyverek erejével teremti meg a békét

A németek sikeresen visszavertek egy angol repülő-támadást. Cáfolják a Göring megsebesüléséről elterjedt hírt. Amerika tiltakozott Londonban a Németországba irányított postacsomagok elkobzása miatt

Belgrádból jelentik: A Politika berlini jelentése szerint kedden este az a hír terjedt el, hogy Göring vezértábornagy egy vadászatán könnyebben megsérült. A hírt illetékes helyen megcáfolták és közölték, hogy a vadászatán nem Göring, hanem az adjuvánsa sérült meg. Illetékes körökhöz az újságírók kérdést intéztek Hitler birodalmi vezér jelenlegi tartózkodási helyét illetően és azt a választ kapták, hogy a vezér sem a nyugati fronton, sem a tengerparton nem tartózkodik. Berlinben azt várják, hogy a mai napon közölni fogják a kancellár hollétét.

NÉMET ÉS ANGOL REPÜLŐK HARCA.

Az angol lapok nagy részletességgel közlik a három brit bombavető repülőgép harcát a 12 német Messerschmidt-géppel. Az angol gépek őrzőparat tartottak, hogy német hadihajókat fedezzenek fel, amikor Helgolandtól 80 mérföldnyire délnyugatra 12 német vadászgép három-

ezer méter magasságban megtámadta őket. Annak ellenére, hogy

az angol gépek négyszeres túlerővel álltak szemben,

felvették a harcot. Az egyik angol gépet lelőtték, a másik még nem tért vissza támaszpontjára, a harmadik azonban hat Messerschmidt-gép központi támadása ellenére két gépet lelőtt és sértetlenül hazaérkezett. A német gépek támadásainak kivédése céljából három ezer méterről zuhanó repüléssel 20 méterre ereszkedett le a tenger színe fölé és így sikerült az ellenséges támadást kivédve, elmenekülnie. (Rador.)

Egy angol repülőgép, amelyet német gépek üldöztek, találat következtében lángborult és belga területen Taeren közelében lezuhant. Az egyik pilóta ejtőernyő segítségével ért földet, míg a másik kettőt sikerült kimenteni a repülőgép romjai alól. Mindhárman könnyebb sérülésekkel menekültek meg.

Csekély tüzérségi tűz a nyugati fronton

Berlinből jelentik: Három legmodernebb típusú angol repülőgép kedden délután megkísérelte, hogy az egyik német kikötőbe hatoljon. Az ellenséges repülőgépeket Messerschmidt gépek támadták meg és mindhárom rövid harc után lelőtték. A német légihaderő nem szenvedett veszteséget.

A francia nagyvezérkar hivatalosan közli, hogy a nyugati harc vonalról nincsen semmi jelenteni való.

A német hivatalos jelentés szintén egészen rövid szövegű. E szerint a nyugati arc vonalon csekély tüzérségi és járőrtevékenység volt. A határőrző és felderítő tevékenység is lényegtelen volt. Megemlíti még a jelentés, hogy ellenséges repülő megkísérelték, hogy a német tengeröblökbe jussanak és ennek során a német repülő 3 angol repülőgépet lőttek le. Német részről nem volt veszteség.

KÉT SVÉD GŐZÖS ELSÜLLYEDT.

A Lars Magnus Troszeli 1950 tonnás svéd gőzös aknára futott és elsüllyedt. Legénységének nagyobb részét megmentették.

Tallinba érkezett hírek szerint valószínű, hogy a Mina nevű 1176 tonnás svéd gőzös aknarobbanás következtében elsüllyedt.

Az Ajax angol cirkáló szerdán a montevideói kikötőbe érkezett. Harwood tengernagy csütörtökön látogatást tesz a miniszterelnöknél.

NÉMETORSZÁG NEM KEZD ÚJABB BÉKE-OFFENZÍVÁT.

Koppenhágából jelentik: A National Tiden-de jelentése szerint beavatott német körökben cáfolják azokat a híreket, hogy Németország a pápai nunciussal egyetemben ismét békeoffenzívába kezd. Az elhatározás — jelentik ki ezek a körök — nem békekezdeményezés útján, hanem a fegyverek erejével jön létre és kompromisszumos békéről szó sem lehet. (Rador.)

HÁROM NAGYHATALOM KÖVETE HAGYTA EL MOSZKVÁT.

Londonból jelentik: Sir William Seeds moszkvai angol nagykövet rövidesen Londonba kell, hogy érkezzék, szabadságának eltöltésére. Ennek a szabadságnak az időtartama még nincs megállapítva, de a hír szerint elég hosszú lesz. A nagykövet visszatérésével kapcsolatban különböző hírek terjedtek el, de londoni politikai körökben kijelentették, hogy az angol nagykövet Moszkvából való elutazása nincsen összefüggésben az angol-orosz tárgyalásokkal. Felőlelő Fehér könyv kiadásával. Ugyanezek a kö-

Példátlan konjunkturájuk van az angol autógyáraknak

„Asszonyom, ha kissé féloldalas lett a gázmaszktartótól az alakja, szokott kozmetikusa rendbehozza”

Londonból írják: A váratlan hadinyereség konjunktúrája legmeglepőbben az angol kozmetikai iparra mosolygott rá. Amikor a hadüzenet megtörtént, az egész szakma rossz időkre rendezkedett be. Pár nap múlva meglepetten tapasztalták, hogy nemcsak régi vevőik és ügyfeleik keresik fel őket teljes számban, hanem egészen új vevőkör jelentkezik üzleteikben. Legelsősorban azok a fiatal nők lettek a kozmetikusok lelkes hívei, akik katonai, vagy segéd-szolgálatot teljesítenek. Ezek az ifjú hölgyek azt tapasztalják, hogy a szokatlan fizikai megterhelés és a szabad levegőn töltött néha viharos szeles és esős órák rosszat tesznek arcbőrüknek. Minden héten arra használják hát fel szabadnapjukat, hogy

elmenjenek a kozmetikushoz és rendbehoassák mindazt, amit a katonai szolgálat külsejükön rontott.

Az ügyes szakemberek már egy egészen új, többórás általános kezelési eljárást vezettek be, külön a katonai-hölgyek számára. Ugyancsak a kozmetikusokra hárul az a feladat, hogy a gázmaszk viselése következtében kissé féloldalassá lett női alakon segítsenek. Ennek a feladatnak is emberül megfelelnek, miután nemcsak a katonai, hanem a polgári lakosság hölgy-tagjai is súlyt helyeznek arra, hogy egyik válluk ne legyen alacsonyabb, mint a másik.

A GÁZMASZK KIMENT A DIVATBÓL

A gázmaszk ebben az esetben jó szolgálatot tett egy iparágaknak. Van azonban ennek a fénynek árnyoldala is. A háború kitörésekor szigorúan elrendelték, hogy mindenki gázmaszkot viseljen. A kormány gondoskodása következtében elegendő maszk állott rendelkezésre, a viseléshez szükséges tartók azonban, minthogy ezeket mindenki maga volt köteles beszerezni, hiányoztak. Heteken át nem lehetett kapni gázmaszktartót, mire természetesen egész sor gyár vetette rá magát erre a cikkre.

Bőrből, selyemből, bársonyból, bádognál, celluloidból, aluminiumból, bakelitből és a jó ég tudja, még hányféle anyagból milliószámra készültek a gázmaszktáskák. Mire elkészültek, éppen kiderült, hogy az ellenséges repülőgépek elkerülik a nagyvárosokat és

a gázmaszk viselése „kiment a divatból”.

Tíz sétáló közül legfeljebb egy hurcolja ma már ezt a formátlan, ormótlan felszerelési tárgyat és a milliószámra gyártott gázmaszktáskák eladhatatlanok lettek.

A HÍRES ORVOSOK PENZÜGYI TRAGÉDIÁJA

Csodálatos, hogy az angol főváros legkiválóbb és legelőkelőbb orvosait szinte teljesen tönkretette a háború. Mint ismeretes, Angliában elsősorban specialistákban biznak a gazdag és jómódú emberek. Ezek a híres Harley-streeti orvosok, mint szakmájuk kiválóságai, jórészt bevonultak katonának. A katonai kórházakban semmi dolguk, hiszen az angol hadseregnek alig-alig vannak sebesültjei. Az orvosok mégis kénytelenek a kórházakban tölteni idejüket és ugyanakkor nem merik felmondani méregdrága rendelőhelyiségeiket.

Azok az orvosok is tönkremennek a Harley-streeten, akik nem katonák. Pacienturájuk ugyanis elsősorban a leggazdagabb társadalmi osztályból került ki és a háború kitörésekor ezek a családok szinte kivétel nélkül elhagyták Londont. Vagy vidéki birtokukon tartózkodnak, vagy az ország kevésbé népes részein béreltek házat. Itt azután tapasztalatból rájönnek arra, hogy a vidéki orvos tiz shillingért ugyanolyan jól kezeli őket, mint a drága specialista, akinél egy-egy vizitert öt guineát, azaz 105 shillinget fizettek. Az orvosok nem is tudják, visszakapják-e valaha ezeket a pacienseket.

A ZSEBLÁMPA KARRIERJE

Váratlanul nagy konjunkturát teremtett a villamos zseblámpa. Amikor a teljes elsötétítést elrendelték, a nagyvárosok lakossága rájött arra, hogy alkonyat után zseblámpa nélkül életveszélyes az utcára kimenni. A hatóságok eleinte szigorúan kikelték ez ellen a szokás ellen, de később rájöttek, hogy a zseblámpák messziről nem látható fénye sokkal kevesebb bajt okoz, mint amennyi áldozatot a nélkülük észrevél előforduló közlekedési balesetek szednek.

A háború kitörése óta az angol nagyvárosokban több zsebvillanylámpát kerestek, mint a villanylámpa feltalálása óta együttvéve. Az eredmény: a legmegfeszítőbb gyártási igyekezet sem tud a kereslettel lépést tartani. Egyes áruházakban már olyan primitív szerkezeteket árulnak, amelyek egyszerűen egy elemre dróttal ráerősített kis körtéből állanak. Ezeket is órák alatt szétkapkodja a közönség.

A zsebvillanylámpák ára négy-ötszörösére emelkedett

és még így sem kapható, mert vannak spekulánsok, akik további áremelkedésre számítva, minden mennyiséget azonnal felvásárolnak.

GARAZSOK CSÖDBEN.

A nagy háborús repülőgép-, autó- és motor-megrendelések következtében az autógyárak példátlan konjunkturát élveznek. Lord Nuffield,

Erdélyi minorita szerzetes érdekes utilevelei Braziliából

A rabszolga felszabadításának ünnepe. — Hogyan fest a brazíliai templombucsú. — Nyaraló, amelynek csak a berendezése két és fél millió leibe kerül

V.

A négerok a rabszolgaságból való szabaduláskat a rózsafűzér királynéjának köszönik. Sokat imádkoztak a fogolykiváltó Szűzhöz, amíg 1888-ban ütött a szabadság órája. Ezt minden évben megünneplik. Az „Ausiliadora” (Auxilium Christianorum) templomban kilenc napos ájtatossággal, szentbeszéd, gyónással és áldozással készültek a hálaadásra. A nagymise megtartására engem hívtak meg. Autót küldtek s követet. A fekete sofőr térdenállva kért áldást. A templom előtt a néger zenekar indulóval s zászlóval fogadott. Az ő férfiaruk adott elő a kóruson egy háromszólamu misét, kitűnő betanításban. A rádió igazgatója, Hoff kanonok vezényelt s

s a rádió természetesen egész Délamerikának közvetítette a misét.

Egy bennszülött pap tüzes prédikációt tartott a rózsafűzér ájtatosság keletkezéséről. A virágbaburult oltárt piros és kék ujjatlan köpenybe öltöztető előjárók álltak körül égő viaszfáklyákkal, a közepén az elnök, nyakában a Mária kongregáció érmével, kezében ezüst pálcával, ami nálunk egy nikkelzett függönyrudnak felel meg, ügyelt a rendre. A fekete gyermekek az első sorokban kidüllesztett szemmel bámultak. Felajánlásakor kongreganista lányok tálcákkal jártak körül gyűjteni a szegényeknek s az adakozóknak szentképet adtak emlékül. Ur-felmutatásakor pedig a kóruson felhangzottak az ezüst kürtök s ugyanezt a dallamot fújták, mint Rómában a Szent Péter bazilikában a pápa miséjén. A kiválókat mozarak dörgése, puskaropogás és harsogó katonazene figyelmeztette a legszentebb pillanatra.

A mise végén küldöttség köszönte meg a „fáradságot” s borítékban átadta ajándékát, amit természetesen a szegényeknek ajánlottam fel. Majd megtörténtek a szokásos bemutatkozások: érdeklődtek, tetszik-e Brazília, akarok-e köztük maradni s ne vessem meg ebédjüket, a nyárson sült ökröt, a chorasco-t (soraskot), mandióka liszttel. Nagy hordó sört itótték csapra, a ringspiel hangszerója lármás nótába kezdett, ifjak a céllövő sátorban puffogtatták a lányok szendvicseket hordtak körül, a sorsjegyárusok szerencseszámokat kínáltak, a délutáni futballra invitáltak s villanyserelők az esti kivilágításra készültek. A szokásos cafezinho után búcsút vettem azzal, hogy az esti körmenetet nem mulasztom el. Addig trombitáljanak a gyermekek és táncoljanak a lányok a templomudvarán az eukaliptusz-rák árnyékában s a szőlőlugásban üldögélő öregek emlékezzenek arra az időre, amikor még korbács szántott a hátukon.

Diamantina, Wildék 17 éves néger szobalánya ma nagyon szórakozott volt. Kiderült, hogy mise után egy brazil megkérte a kezét. Az ő, ivadékaik már nem lesznek feketék, hanem olyanok, mint Brazília lakosságának jelentős része. Ezekről a mulatókról mondotta egy portugál, hogy ő valami olyasmit hozott létre, amit a jó Isten sem csinált meg. A portugálnak külön ízlése van a fajnémesítés terén; neki európai hagyományok nem imponálnak s

10-20 gyermek sem sok egy családban

az angol autókirály, nyugodt szívvel adhatott ismét néhány millió fontot jótékony célra. Ugyanakkor azonban az autókerekedelem teljesen tönkrement. Miután a kormány átlagban nyolcvan százalékkal szállította le a magánosok rendelkezésére álló benzinnennyiséget, senki sem vásárolt kocsit és a régiákat is leállítják.

Greent Portland Sireeten, ahol minden házban autózlet volt, ma a boltok kétharmada lehozta a redőnyt és Anglia legnagyobb garázs-konzernje, a „Moons Ltd.,” amelynek az ország minden részében voltak garázsai, csődbe jutott.

Ugyancsak súlyosan panaszkodnak a háztulajdonosok. Lakóik egyrésze bevonult, másrészt vidékre költözött, az egész város tele van kiadatlannal és kiadhatatlan lakásokkal, ami

a bérek rohamos csökkenését vonja maga után.

Ezzel szemben nagyszerű karácsonyi vására volt az egész londoni kereskedelemnek, különösen pedig a londoni nagyvárosoknak. Nemcsak minden téren felülmúlták a normális forgalmat az egyes osztályok, de még külön nyereséget biztosított ezeknek a haditengerészet, a légiflotta és a hadsereg tagjai számára küldött karácsonyi ajándékok nagy tömege. Az első becslés szerint Anglia népe az idei karácsonykor több mint három millió karácsonyi ajándékesomagot küldött katonai szolgálatot teljesítő fiainak.

Feijao (fekete bab), rizs, banán és pálmaziv mindig terem, annyi, amiből gondtalanul megelhet a család. Voltam egy ilyen kunyhóban s megdöbbenem, mert tyuk, malac, kutya, macska és egy tucat gyermek együtt tanyázott bádognakánkból készült tető alatt a forró deszkaalkotmányban, ahol sem ágy, sem szék, sem asztal s egyetlen védelem a nap és az eső ellen a vad fűgfa koronája. Óriási ellentét a pár kilométerre odébb épülő felhőkarcolókkal és a 20 kilométeres parton egymást érő luxusvillákkal, álomkertekkel, ahová a tulajdonos csak pihenni jár. Zongof dr., egy bolgár orvos, öcsém komája, autójával elvitt egy ilyen luxusvillába a fürdőnegyedbe. Öt méter magas sárga virágú kaktuszszövényen áthaladva, a faragatlan gránitoszlopokba vasalt kapuhoz értünk, melyről virágfűzér hullott alá. A kertben szépen kavicsolt út, két szélen piros, kék és sárga virágú bokrok ontották illatukat, a virágágyak közepén szökőkutak csillogtak, a medencékben bódító illatú vizinövények, a fákon fészkelő tarka madarak, röpködő lepkék s a botanikus kertek ritkaságai nyugtáztak le. A villa „kolóniális” stílusban épült, alacsony, tömören ívelt teraszról nyílt a bejáró, melyből a vendég rögtön a moszóba és öltözőbe jut, mielőtt a hallba érne. A lakásban minden bútor be van építve, a vezetékek láthatatlanok; háromszoros redő a nap ellen, amerikai zárak a tolvajok ellen, hűtőradiátorok a hőség ellen védik a gazdát, akinek fagyaszott húsból, bőrökből és rizsből annyi volt a bevétel, hogy ráadásul ezt a kis nyaralót is megcsináltatta, melynek csak a belső berendezése belekerült két és fél millió leibe.

Most éppen üzleti úton volt valahol, azért a tisztelgő látogatást máskorra halasztottuk.

Száztizennyolc éves falurossza

Pontosan a 118-ik születésnapján került bíróság elé Sunuf Chabith Törökország és talán egész Európa legöregebb embere. Az öreg úrnak, akinek 90 éves koráig a legcsekélyebb összeütközése sem volt a törvénnyel, ettől kezdve szokatlanul magas kora, úgy látszik, a fejébe szállt. „Kiválasztottnak érezte magát, akinek elképzelése szerint, minden polgártársa engedelmisséggel tartozik és akinek íciadata az is, hogy szülőfalujában minden veszekedést és egyenlenséget elintézzzen. S hogy tekintélyének érvényt szerezzen, magas kora ellenére is nagy eréllyel használta a botot, minden alkalommal. Több mint százszor idézték ettől kezdve a bíróság elé, tetlegességeért. Tekintettel korára, eddig még minden alkalommal csekély mértékű pénzbüntetéssel, vagy néhány napi elzárással úszta meg a dolgot. 118-ik születésnapján azonban elhatározta a bíró, hogy végre nyugalmat terem a faluban és ezért a verekedő kedvű öreg urat az aggok menhelyére utalta. Az ítélet ellen azonban most a falú lakói tiltakoznak a leghevesebben, mert a száz évnél öregebb Sunuf Chabith igen sok turistát vonzott a faluba, akiknek révén a falu lakói gyakran jutottak kisebb-nagyobb mellékjövedelemhez.

Mammutszámok kora

Az ünnepeket áthidaló hétköznapokon az új-
esztendő költségvetései kerültek nyilvánosságra.
Mammutszámokra riadtak az olvasók, amikor a
lapok hasábjain azt látták, hogy Amerika két
milliárd dollárt, Anglia egy milliárd fontot és
Franciaország 300 millió frankot irányzott elő
a legközelebbi fegyverkezésre. Ezek a számok fi-
gyelmeztetik az emberiséget arra, hogy a há-
ború mai nyugvó és inkább gazdasági eszközök-
kel élő alakja nem marad tartós. Olyan nagy-
arányú készülődések történnek, amely a világ-
háború utolsó két esztendejének elszántágára
emlékeztetnek és kétségtelen, hogy azok az álla-
mok, — mint Németország, Oroszország, Japán
— amelyek nem hozták nyilvánosságra készülő
hadibefektetéseik költségét, nem akarnak ellen-
feleik mögött elmaradni.

A háború kilátásai — a mammutszámokon
át nézve — sokkal szomorúbbak, mint ahogy
azokat derűlátó perceinkben látjuk. A hatalmak
elszántan készülődnek. Angliának már nem problé-
ma, hogy egyre magasabb korosztályokra ter-
jessze ki a védőkezeltettségét, a dominiumok
már ma jobban vannak mozgósítva, mint a vilá-
gháború második felében. Mindkét oldalon
tisztában vannak azzal, hogy döntő háborúról
van szó, amelyeknek méretei kiszámíthatatlanul
növekedhetnek.

Az újesztendő első napjai mindezeket any-
nyi erőteljességgel érezteti a polgárral, hogy az
a saját életberendezését is köteles ezeknek a ki-
látásoknak megfelelően beállítani. Ha fenn, a
döntő helveken, komolynak és tartósnak látják
Európa kritikusi korszakát, akkor ehhez a fel-
fogáshoz kell alkalmazkodnunk gazdasági és
erkölcsi megnyilvánulásainkban. Sokak szerint
az ember a sorsalakulással szemben másodrendű
tényező. Gazdasági fordulat éppen úgy a kül-
viszonyok behatása folytán áll be az ember sor-
sában, mint ahogy erkölcsi magatartását is a
kor jelenségei irányítják. Az ember, a társadalom
azonban nem helyezkedhet erre a determinista
álláspontra és napjaink súlyossága követeli,
hogy egyre jobban vizsgáljuk felül önmagunkat
és kapcsoljuk be abba a korszakba, amely
nemcsak az államkasszáját követeli a nagyobb
teljesítményeket, hanem az ember magángazdál-
kodásától is.

Tisztában kell lennünk azzal, hogy a nyu-
godt élet biztosítása áldozatokat követel. Úgy
a háborús, mint a semleges államok lakóinak
közélcélra kell átengedni munkájuk eredményé-
nek egy részét. De annak is tudatában vannak
az emberek mindenfelé azzal, hogy a költségve-
tési számoszlopok nagy összegeit nekik kell elő-
teremteni. Merő hangulatkeltés inflációról be-
szélni, már azért is, mert ilyenről a gazdasági
önerő kimerülésekor lehet csak szó. Az európai
államok magángazdaságai bőséges tartaiék-
tőkével rendelkeznek, amelyekhez a munka ered-
ményéből előálló jövedelmeket is számítani kell.
A dolgozó osztályok a nemzeti vagyoni előrészeit
képezik és a munkamennyiség hozadéka a mo-
dern államok költségvetésében megfelelő helyet
foglal el. A mammutszámok tehát az egyének áldo-
zatalkészségeinek összetételéből valósulnak
meg. Az egyének tudnia kell, hogy olyan sors-
döntő időkben él, amelyekkel szembeni magatar-
tását az önzés köznapis eszközével nem merheti
fel. Az óriási számok, amelyek a titkos és nyil-
vános, vagy nyilvánosságra még nem hozott
költségvetésekben szerepelnek az emberi erkölcs
strukturájának változását követelik. Az önzés
helyébe egyre növekvő fokú áldozatkészség vá-
lik szükségessé. A háborút általában a szüksé-
ges rossz dolgok sorában említik. A mostani há-
borút pedig erkölcsileg azzal támasztják alá,
hogy elkerülhetetlenül szükséges volt és ez az,
amely a kétoldalon álló hadviselő egybehangzó
véleménynyilvánítása. Ennek az igazságnak a
vizsgálatába a polgár, az egyén, nem bocsátkoz-
hatik. Belátásán felüli kérdésről van szó, amely-
ről legfeljebb olyan véleménye van, amelyről
maga is tudja, hogy meghallgatásra nem talál.
A hatalmas költségvetési kiadások apró elő-
teremtői azonban elgondolkozhatnak azon, hogy
kulturális, investíciós téren mit lehetett volna
azokkal az összegekkel teremteni, amelyeknek
segítségével most a pusztulásra készült tárgya-
kat, vagy pusztításra szánt dolgokat állítanak
elő és az áldozatok korszakában sovány vigasz-
ként marad számára az, hogy milyen szebb lesz
az a világ, amelyben a mammutösszegeket az
emberi kultúra, a tudás előmozdítására állítják
a költségvetésekbe és az emberiség maradandó
javaiért követelnek majd tőle áldozatokat.

SCALA

Ünnepen ünnepli fi'm!

1 film, melyhez nincsenek reklámszavak!
1 film, melyet mindenki kétszer fog megnézni!
1 film, mely felülmúl minden eddigit!

Rendező:
ABEL GANCE

Zene:
HANS MAY

Dívat:
PETRINGENARU

Az elveszett paradicsom

Főszerepben Páris legújabb és legszebb felfedezettje: MICHELINE PRESSLE, Fernand
Gravey, Elvira Popescu. — Premier szombaton.

Szombaton és vasárnap délelőtt 11-kor NAGY MATINÉ

Szerdán és csütörtökön utoljára: STAN & BRAN, a két tőkfej és Deanna Durbin:
JAZZKIRALYNŐ

Roosevelt, Garner vagy Dewey?

Ki lesz az Egyesült Államok új elnöke?

1940. az Északamerikai Egyesült Államok új
elnökválasztásának esztendeje! Az Unió minden ál-
lamában máris lázas érdeklődéssel készülnek a vilá-
gpolitikai helyzet következtében még fokozot-
tabb jelentőségű választására s a hatalmas biroda-
lomban ezidőszert általában három elnökjelölt ne-
vét emlegetik.

Franklin Delano Roosevelt, az Unió jelenlegi
elnöke kormányzatával kétségkívül igen sok hívet
szerzett magának úgy a törvényhozó testületben,
mint a szenátusban, sőt a nép széles köreiből is.
Hívei törhetetlen bizalommal vannak iránta és fő-
leg azt 'udják be külön érdemül, hogy erélyes ál-
láfoglalásával mindeddig sikerült megóvnia Észak-
amerikát a háboruba való beavatkozástól s az ezzel
kapcsolatos áldozatoktól. Ellenfelei viszont szemé-
retik, hogy békeközvetítő-akciónak ismeretes ku-
darca által az Unió kormányát bizonyos presztizs-
vesztés érte.

az angolbarát körök pedig erélyesen követelik,
hogy az Egyesült Államok sikra szálljanak a
brit testvérbirodalom mellett.

A második elnökjelölt, Edward A. Garner sze-
mélye mindeddig politikai szempontból háttérbe szo-
rult. Az érdeklődés csupán akkor fokozódott irán-
ta, amikor az elnök helyettesének felelős állására
hívták fel, de Garner, mint szófukar, zárkózott fér-
fi, aki soha sem vállalkozott vezető politikai sze-
repre, még így is jóformán teljesen ismeretlen az
amerikai nép előtt.

A harmadik jelölt Thomas E. Dewey, kétség-
kívül a legérdekesebb egyéniség és tagadhatatlan,
hogy ez időszert a

legtöbb eséllyel indul az elnökválasztási küz-
delemben.

Dewey még fiatal ember. Alig harmincnyolc
esztendő, de máris igen jelentős multra pillanthat
vissza. Amikor tíz évvel ezelőtt valahonnan Michi-
ganból Newyorkba érkezett, még énekfűvésznél
készült. Egyetlen álma az volt, hogy valamikor a
Metropolitan-opera baritonistája legyen. Azóta sok
minden megváltozott. Dewey énektanulmányok hely-
ett letette a bírói vizsgát és 1931-ben mint ügyész-
ségi meghívott működött Ohióban.

Amikor azután 1933-ban a gangsterizmus any-
nyira elharcosított az Egyesült Államokban, hogy a
földalatti bűnözők megsarcolással fenyegették az
Egyesült Államok egész nemzeti vagyonát, Newyork
állam erősközű kormányzója, Lehmann „kereszties
hadjáratot” hirdetett a szeszesebnépszekből alakult
és emberrablókká züllött banditák ellen.

Munkatárs után kutatott, vajjon ki támogatná
őt az Amerika egyetemese jólétéért folytatott rop-
pant munkában s választása a fiatal ohioi ügyészhe-
lyettesre esett. Thomas Edmund Dewey a newyorki
tartomány főállamügyésze lett.

Az akkoriban alig harminc egynéhány esztendő
fiatalember példátlan körültekintéssel, egy Sher-
lock Holmesi megszégyenítő leleményességgel és
vaskezü eréllyel fogott a munkához. Feladata nem
volt könnyű. Népszerűtlenség, sőt bizalmatlanság
fogadta. A közvélemény „cserkészkölyöknek” gu-
nyolta az új főállamügyészt, aki valóban még gye-
rekembernek számított felelősségteljes beosztásához
mérten. Am Dewey hamarosan rácaffolt a bizalmat-
lankodókra.

Hivatalba lépése után alig pár hónapra vil-
lámgyors rajtaütéssel elfogatta Lucianot, a hírhedt
„gangster vezért”, akitől necsak Newyork, hanem
az Unió összes keleti államai rettegtek. Azután sa-
rokba szoritotta a Tammany Holl hírhedt vezérét,
Hines, akiről köztudomású volt, hogy bár

közhivatali visel, mégis egyezkedik a gang-
szterekkel, sőt még a zsákmányukban is osztoz-
kodik.

A fiatal Dewey itt is rendet teremtett és ezzel
a teljesítménnyel már megnyerte a tömeg bizalmát
is. Amikor kormányválasztásra került a sor New-
yorkban, Lehmann ellenjelöltje Dewey lett és csak
a rendkívül népszerű főállamügyész lojalitásán mult,
hogy nem őt választják a kormányzó tisztségre.

Dewey akkoriban kijelentette, hogy méltányta-
lannak tartja elfoglalni azt a tisztséget, amelyet
az a férfiú tölt be, akinek talán legtöbbet köszön-
het. Akkoriban nyilván úgy gondolkodhatott, hogy
az ő ideje még nem érkezett el. Most azonban alig-
hanem ütött az óra, hogy kiálljon a porondra, még
pedig azok nevében, akiknek szeretetét és megbes-
csülését országszerte bírja az Unió messzi álla-
maiban — az amerikai ifjuság nevében.

Thomas Edmund Dewey az amerikai fiatalság
jelöltje az 1940. elnökválasztásra! Nem volt vélet-
len, hogy a karcsu, fekete fürtös, fekete bajuszos,
villogó szemű főállamügyész éppen Minneapolisban
mondta legutóbb az első s a nagy nyilvánosságnak
szánt rádióbeszédét. Minneapolis kormányzója,
Stassen ugyanis még Deweynél is fiatalabb s a köz-
társasági párt jelöltjének gyerekkori pajtása.

— Sokan azt vetik szememre, hogy fiatal va-
gyok — mondotta Dewey rádiószózatá során. — Ez
sajnos, olyan hiba, amely napról-napra javul...

Napról-napra javul ezenkívül Dewey választási
esélye is és ha talán nem is annyira Garnernek,
mint inkább Rooseveltnek komoly fejtörést okoz-
hat az 1940-iki választási küzdelem, amelyből, ki
tudja, nem a gangsterizmus erélyes ellenfele, az
amerikai köztársaságpárti ifjuság népszerű vezére
kerül-e ki győztesen?

Egyes jelek kétségkívül ezt látszanak bizonyí-
tani. A newyorki Gullap Institute által rendezett
próbaszavazás mindenestire meglepő eredményt hoz-
zott. A szavazatok 46 százalékát Deweyre adták le
és Rooseveltre csupán azért esett a szavazatok 54
százaléka, mert a le nem adott szavazatok 14 szá-
zalékát is az elnök javára számították.

— HIREK —

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

ELŐFIZETÉSI ARAK:

BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félévre 400, egész évre 800 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félévre 350, egész évre 700 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1.200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félévre 700, egész évre 1.400 lei.

TELEFON

28—10 és este 9 óra után 28—15.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

K É P M Á S

Ahol elsárgult szárkúpok
aranyló glédája
feszül elő őszi ugaron,
új barázda húz el
feketén, kövéren
a borus távolba.

Nincs sehhol itt élet,
nagy úr a Csend,
az utat szegő fák csupasz koronái
egymásra borulva
szőlősten szárnyán
fohászt küldenek
ólmos fellegeknek.

A barázda szélén
a földhányás alól
mégis éled valami:

Nem tudni még
eleje-e, vagy vége?
ám az életöszton
mindent elseprő erejével
utat tör magának
a fekete agyagban,
perdül, fordul,
tölja előre meg hátra
gyűrűző testét,
megható gondossággal tapogatja
idomtalan fejével
az utat,
a helyet,
irányát
további vándorlásainak.

(Hova törtető élettárs te
itt a földön? Kitél lested el
a törtetés,
csuszás-mászás
ezernyi fortélyát?
Élőtársad e lázas földgolyón:
az Ember,
vajjon mestered-é neked?...)

De már kibujt az ekevas útján
leszakított földcsomóból
s most hentergetve,
nyavalyatörösen
vonaglik
esőalkotta szennyes latyakban,
épp gondolom:
vége,
az elmulás oly egyforma
féregtől az emberig,
céltalan kezdet,
feneketlen vég,
és amit a két állomás
magába foglal:
az Élet.

* A szerzőnek legközelebb ilyen címen megjelenő kötetéből.

De nem,
az árkoeska falán
felbukkan a feje,
a gyűrűző fehér test
meredeken nyúl fel
a hajlás peremére,
ott a törzs behajlik,
teljes derékszögben,
szemem nem látja mivel kapaszkodik
ám a gyűrűcsék sok száza
felvonó módjára
húza,
vonszolja,
emeli fel a féreg testét.

(Lehet:
az ősember leste el
a gliszta tudását
s mert erősebb:
jóval túlszárnyalta)
És tolat előre...

Biztos célja nincs,
nem is lehet,
csupán az életöszton mozgatja
mosszebb innen,
ahol az ekevas már feltúrta a
földet,
jóllehet holnapra kiderül az ég
és azután újra
hangos „hojz csalé”
népesíti be
a mező hangulatát,
az ökörpár megindul,
mögötte a gazda
s nyomukban új barázda csúnya
teszi bizonytalanná
a féreg életét.

De honnan tudja ezt?
a teremő erő
megvonta tőle
a látás hallás
pazar eszközeit,
nincs mércéje,
látcsöve,
mikrofonja,
nincs vészriadója,
szikratávíró
nehéz chiffre-kulccsal
sem inti veszélyre,
mégis tudja, érzi,
mint hontalanná vált
milliónyi emberféreg:
ha fenyeget a vég
menni kell...

És most már célszerűnek
látszik a gliszta
vándorlása:
girbe-görbe az út,
nehéz,
göröngyös,
ezernyi akadály,
itt földhány,
amott meg gödör,
vízzel telt keréknyom,
sárbataposott kukorica-szár,
korhadó gyökér-ágy,
de megy előre,
rendületlen,
fáradhatatlan
hosszú az út,
még nagyobb a tét:
Élet...

(Mint ha a másik földi élettárs,
az ember küzdelmeit látnám,
aki bukdácsolva,
csuszva-mászva,
megroldkanva és újból
kimeredve
gázol keresztül
másik embertársán,
ha kell:
törvényen,
becsületen
és mindenben,
hogy sivár kis létét,
a mai kenyeret
s a holnap kalácsot
megszerezze).

Igy ni,
itt már új lelőhely
— gondolja magában a féreg
amikor vagy húsz lábbal
az előbbtől megállapodik, —
új tér és új világ,
lehet berendezkedni.

(Óh ember,
a gliszta volt rézebbi mestered?)

Nosza új földhányást
tapogat ki
idomtalan fejével,
ez itt jó, porhanyos,
könnyű dolga
lesz hát
a két arasznyi törzs
ezer gyűrűjének,
itt már nincs veszélye
fénylő ekevasnak,
majd tavaszra
búzavetés fedezi
további útjait,
s majd azután,
aratás végével
veti elő árnyékát
új költözés gondja...

A fehér törzs felét
már el is nyelta
a kövér fekete
földkupac,
de lám csak
a szárkup fejről
madár száll alá
a barázda végére,
tán barázdabillegető,
vagy apró réti sas,
s mint a szálló végzet
halálbiztonsággal
csap le.

Mi történt?

(Ahogy elsuhant felettem
egy pillanatra,
egy lélegzetvételnél időre csupán
láttam csőrében
aznapki zsákmányát
s a gyűrűk kerekre görbülve
vonaglottak
a rabló csőrében)

PLESZ ARTUR

DENTIST M. GÖTZL szabadságáról vissza-
érkezett, újból fogad fogbetegeket.
I., Paris-ucca 2.

(—) A helytartósági tisztviselők egyesületének választmányi ülése tegnap volt Ciupe Gheorghe dr. vezértitkár elnöke alatt. Elhatározták, hogy alapot teremtenek, amelyből a közigazgatási tisztviselők családi házak építésére kölcsönöket kapnak.

(—) Áthelyezett pénzügyigazgató. Mucichescu Alexandru pénzügyigazgatót, a temesvári pénzügyigazgatóság egyenes adók osztályának vezetőjét, szolgálati érdekhől Kolozsvárra helyezték.

— Belgrádban szinre kerül Az ember tragédiája. Belgrádból jelentik: Németh Antal, a budapesti Nemzeti Színház igazgatója Lubljanaba érkezett, majd néhány napi pihenés után Belgrádba utazik, hogy előkészítse „Az ember tragédiája” című darab szerb változatának belgrádi előadását.

— Holland-India megadóztatja a hadinyereséget. Amszterdamból jelentik: A Telegraph című lap jelentése szerint Holland-India kormánya azt tervezi, hogy 35 százalékkal megadóztatja a hadinyereséget.

— Sulyos szerencsétlenség a brailai kikötőben. Brailából jelentik: A brailai kikötőben megdöbbentő szerencsétlenség történt. Egy tíz főből álló csoport a zajló Dunán igyekezett átkelni és eközben a Netti nevű vontató gőzös oldalához ütközött a csolnak. A csolnak kettétört és utasai a vízbe estek. Három személy a vízbefulladt, a többieket megmentették.

— Olasz-török kereskedelmi tárgyalások. Rómából jelentik: Mint ismeretes Olaszországba török kereskedelmi és pénzügyi küldöttség érkezett. A küldöttség tagjai már megkezdték tárgyalásukat, és Törökország, valamint Olaszország között rövidesen fontos kereskedelmi egyezmény jön létre.

— Helyerállítják a lengyelországi szétrombolt vasúti vonalakat. Berlinből jelentik: A lengyel hadjárat befejezése óta fokozott ütemben állítják helyre a jablonkai vasúti alagútát. Valószínű, hogy a munkálatokkal január elején elkészülnek és akkor helyreállítják a vasti forgalmat Berlin—Felső Szilézia és Magyarország között.

Mozi

MŰSOR:

Csütörtök, december 4.

APOLLÓ: Arviz Indiában (angol film)

CAPITOL: Egy mámoros éjszaka (román film)

CORSO: A hősök dala (angol film)

SCALA: A jazzkirály (angol film), A két tőkfej (angol film)

— Eszterházy gróf búzdító beszéde a szlovákiai magyarsághoz. Pozsonyból jelentik: Eszterházy János gróf újévi beszédében, amelyet a szlovákiai magyarsághoz intézett és amely a pozsonyi rádióban hangzott el, ezeket mondotta: Amikor mi magyarok jövő céljainkat kovácsoljuk, abból indulunk ki, hogy nem az a jelszavunk, hogy bárkivel és bárki ellen, hanem érdekeinkért. Mivel egy a sorsközösségünk a Dunamedencében, önfenntartásunk parancsolja, hogy semmit, egy tapottat se engedjünk azokból a jogokból, amelyek ezen a földön megilletnek és a melyeket nem ajándékképpen, hanem évszázados hosszú küzdelmek árán hozott a sors.

(—) Házasság. Braun György (Temesvár) és Vágó Médy (Kolozsvár) házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett).

— Ellentétes hírek a moszkvai bolgár-orosz tárgyalásokról. Zúrichből jelentik: A zúrichi lapok a Moszkvában folyó bolgár-orosz tárgyalások nehézségeiről kaptak jelentéseket. E szerint a megbeszélések súlyos akadályokba ütköztek, mert Oroszország olyan mezőgazdasági cikkeket kér Bulgáriától, amilyeneket ez még sohasem szállított. Hír szerint a megbeszélések valószínűleg a hét közepén jutnak döntő stádiumba. Szófia hírek ezzel ellentétesek. Eszerint a moszkvai tárgyalások rendben folynak és a szerződés aláírása küszöbön áll.

— Zúrichi tőzsdezárlat: Páris 999 és egy negyed, London 17.62, Newyork 445.93, Brüsszel 75, Milánó 22.50, Amszterdam 237.25, Berlin 178.50, Szófia 5.30, Belgrád 10, Bucuressti 3.30.

— Vészi József neve lekerült a Pester Lloyd éléről. Budapestről jelentik: Január elsejével a Pester Lloydról levették a lap évtizedeken át volt főszerkesztője, Vészi József nevét.

— A háború tartamára teljhatalommal ruházzák fel az ír köztársasági elnököt. Dublinból jelentik: Az ír képviselőház elé kerülő terrorizmus leküzdéséről szóló törvényjavaslat egyetlen szakaszából áll. A törvény a háború tartamára De Valerát teljhatalommal ruházza fel.

— Új jugoszláv követet neveztek ki Budapestre. Budapestről jelentik: A Magyar Nemzet című lap belgrádi tudósítójának jelentése szerint a karácsonyi ünnepek alatt Zágrábban az a hír terjedt el, hogy Racsics budapesti jugoszláv követ más fontosabb megbízatást kap és helyébe Andrezs Ivo dr., kereskedelmi minisztert nevezik ki budapesti követté. Ezt a hírt, több belgrádi lap is megerősítette. Andrezs kitűnően beszél magyarul és szinte úttörője volt a magyar-jugoszláv közeledésnek.

(—) Temesvári vendéglők osztályozása. Temesvár város gazdasági hivatala tegnap hozott határozatával új osztályokba sorozza a város területén működő kávéházakat, éttermeket és vendéglőket. A város három helyiséget — Lloyd, Palace és Carlton — fényűző helynek nyilvánított, a többi pedig három osztályba sorolta. Az első osztályba tartoznak: a Pacsirtamező, a józsefvárosi pályaudvar, a Metropol-szálló, az Elite, a Capitoli-mozi, a Tiszti Kaszinó, a Savoy-szálló, a Splendid-szálló, a Schunnr-féle vendéglő és a Zenélő órához címzett vendéglő. Másodosztályu helyiségek: Potyen Péter, Feller József, Kocsonyay János, Kosztka Frigyes, Kiefer Miklós, Lichtfusz Márton, Palkovics András, Rosenthal István, Wambach József és Wagner János vendéglői, továbbá a Park-szálló vendéglője és a sörgyári vendéglő. Az itt fel nem sorolt többi vendéglő a harmadosztályu helyiségek sorába tartozik.

— A magyarországi németek híek maradnak a magyarsághoz. Budapestről jelentik: A magyarországi németek népművelődési egyesületének vezetősége újév alkalmából üdvözölte Pintér László elnököt, aki válaszában rámutatott arra, hogy a magyarországi némettség a Szent Istváni gondolat jegyében, ma is törhetetlen hűséggel ápolja a magyarsággal való sorsközösséget és a hazafiasságáról tettekkel is hajlandó bizonyosságot szolgáltatni. A Teleki-kormány ennek a gondolatnak a jegyében kezeli a német kisebbségek kérdését és mindig a legelőjálisabb magatartást tanúsította a hazai németek népi és kulturális igényei iránt.

— Az angolok lezárták Hongkong kikötőjét. Sanghaiból jelentik: Az angol katonai hatóságok rendeletére Hongkong kikötőjét lezárták a nemzetközi hajózás elől. Illetékes helyen kijelentették, hogy csakis óvatossági rendszabályokról van szó.

— Borzalmas vasúti katasztrófa Japánban. Tokióból jelentik: A japán főváros közelében, Tokorozovanál, egy személyvonat összeütközött egy tehervonattal. Eddig 11 halottat és 12 súlyos sebesültet húztak ki a romok alól. Attól tartanak, hogy az áldozatok száma még nőni fog.

— Papent római nagykövetté nevezik ki. Rómából jelentik: A Havas ügynökség jelentése szerint diplomáciai és újságírói körökben az a hír járja, hogy von Papen ankarai német nagykövetet rövidesen Németország római nagykövetté nevezik ki.

Szombat,
jan. 6-tólC
O
R
S
OSzombat,
jan. 6-tólM
O
Z
G
Ó

CSÁRDÁSKIRÁLYNŐ

Ma utoljára: EDDY NELSON
a HŐSÖK DALA című filmben

— Vasuti szerencsétlenség három halottal. Bucurestiből jelentik: Tegnap súlyos vasuti szerencsétlenség történt Baldana és Ciocanel állomások között. Az 1200 számú személyvonat eddig még ismeretlen körülmények között kettészakadt. Három személy meghalt, négyen pedig súlyosan megsebesültek. A halottak személyazonosságát még nem sikerült megállapítani.

(—) Korcsolyák, ródlik, különböző vasárúk és háztartási cikkek olcsón kaphatók Scherter Ottó vaskereskedésében, Temesvár, I., Eminescu ucca 5.

(—) Születések. Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Csermák Barnabás, Korn Mária Magdolna, Demetrovics Gyula, Szilveszter Rudolf, Ciobotariu Rodica, Arnold László Árpád, Vuici Cornelia, Costana Ecaterina, Dragosin Lucia, Baierle Károly, Sandalin Silvia.

(—) Halálozások. Meghaltak: Adorján Béla negyvenkét éves napszámos, Wilhelm Mária hatvanhárom éves, Parva Maria harminchárom éves, Adám Terézia hetven éves, Schusster Ferenc két éves, Missa Anna született Stark hetvenöt éves.

GRIPA

és az összes velejáró kellemtelenségek: mell-, hát- és fejfájások, ideges zavarok és a láz, oly szerrel gyógyítandók, amely mindezekre hat: csökkenti a lázat, enyhíti a fájdalmakat és megnyugtatja az idegeket. E teljes hatásképesség csak egyetlenegy gyógyszerben van megérezve!

NEVRALGINE
JURIST

(—) Boullen francia konzul gyásza. Súlyos csapás érte Boullen Pierre temesvári francia konzult. A múlt év augusztusában meghalt édesapja, most pedig a halál anyját is elszólította az élők sorából. Boullen Caroline hetven esztendőskorában, hosszú szenvedés után meghalt. Halálát gyászolják fiai: Louis és Pierre, leányai: Margarete és Eugenie, unokái: Lionel és Simone, valamint széleskörű rokonság. Temetése ma, csütörtökön, délután négy órakor megy végbe a belvárosi római katolikus temető kápolnájában.

(—) A Bácság gazdasági problémái. Ezt a címet viseli Conciatu Iancu, az újságírócéh elnökének új könyve, amelyet lapjának, a Curierul Banatului folyóiratnak húszéves jubileuma alkalmával adott ki. Kétségtelen, hogy a Bácságnak számos gazdasági problémája van, amellyel foglalkozni érdemes és amely megoldásra vár. Conciatu Iancu éles szemmel belelát a gazdasági problémák tömkelegébe és hozzáértően kiválasztja azokat a kérdéseket, amelyekkel elsősorban szükséges foglalkozni. Kétszázhatvan oldalas könyvének minden fejezete csupa aktualitás. A kérdések, amelyekkel foglalkozik, elsősorban bácsági érdekességük ugyan, azonban bizonyos tekintetben részei az egész ország gazdasági komplexumának. A szerző tollával nemcsak boncolgatja az egyes kérdéseket, hanem egyben megmondja azok megoldási módjait is. Szakembernek és nem szakembernek is fölülte tanulságos olvasmány Conciatu Iancu könyve, amelyhez Brancovici C. M. tanár írt előszót.

(—) Orvosi hír. Dr. Petri Reinhardt fogorvos újból rendel. I. Eugen de Savoya-ucca 9. Telefon: 24—00.

(—) Józseffalvára. A leégett Józseffalva újjáépítésére Cz. P. és szilveszteri társasága 240 leit adományozott. Gyűjtésünk ezzel 80.720 lei. A gyűjtést tovább folytatjuk és minden, hozzánk juttatott adományt nyilvánosan nyugtázzunk.

(—) Kettős halálos szerencsétlenség Aradon. Megdöbbentő halálos szerencsétlenség történt Aradon. Buzesian Luca mikelakai pékmester Renasterei ucca 64 szám alatt lévő műhelyében. Mezel Imre és Szócs Ferenc legények Buzesian szolgálatában állottak, mint kifutók. Az elmúlt éjszaka, miután a kenyeret bevetették, a kemencéből kiszedett szenet egy dobkályhába helyezték el és elaludtak. A kályha teteje hiányzott és a parázs erős széngázt fejlesztett, amely a két szolgálégynt megfullasztotta. Buzesian pékmester a műhely mellett lévő helyiségben aludt, felébredt a szobájába beszivárgó füsttől és a műhelybe sietett. Amikor benyitott a helyiségbe, hatalmas füst és erős gáz fogadta, kinyitotta az ablakokat és miután a műhely kissé kiszellőzött, a két szolgálégynt keresésére indult. Mezel Imre és Szócs Ferenc azonban már halottak voltak és a színhelyre hívott orvos és mentők már nem tudtak rajtuk segíteni. A két szolgálégynt haláláért senkit sem terhel felelősség.

(—) Iroda áthelyezés. Dr. Németh József ügyvéd irodáját I., Str. Eugen de Savoya 18. sz. alá, a Kolozsvári Takarékpénztár mellé helyezte át.

Katonai szakértők véleménye a finn és orosz hadseregről

A finn haderő teljesítménye a hadtörténelem legnagyobb ténye. A szovjet-haderő politikai biztosja a párt füle és szeme a hadseregben

A svájci katonai szakértők szerint a finnországi hadműveletek vezetősége az eddigi háborúban kiváló képességeiről tett tanúbizonyságot.

Még csak pár hete tart a finn—orosz háború, de már elég harci cselekmény történt ahhoz, hogy a finn hadvezetésről bírálatot mondjunk. Nos,

a finn hadvezetés az európai hadtörténelem legnagyobb fejezeteire emlékeztet.

A finnek többet tesznek, mint amennyit tőlük a hadi elméletek alapján várni lehetne. Nemcsak sikeresen védekeznek, ami az erőviszonyok szerint máris elsőrangú teljesítmény, hanem támadnak is.

Az elmélet szerint pozitív eredményt csak támadással lehet elérni. A támadáshoz azonban erőfölény, vagy legalább is jelentős minőségi fölény szükséges. Az már sokszor bebizonyosodott, hogy a gyengébb fél alaposan ráfizetett a dologra, mikor támadással kísérletezett. A tapasztalat bizonyítja, hogy azért a gyengébb is támadhat. A hadműveletek folyamán ugyanis adódik az erősebb, támadó fél vigyázatlanságából, elbizakodottságából, stb. olyan alkalom, vagy helyzet, amelyet a gyengébb, védekező fél ellentámadásra kiaknázhathat.

Különösen a kivédett támadás után intézett ellentámadás ígér sikert, mert a volt támadót leverte hangulatban, előrtlenedett állapotban találja.

A hadtörténelem tanúsága szerint azonban nehéz az ilyen helyzetet felismerni és még nehezebb azt kihasználni. Mégis a világháború kezdetén, 1914-ben, több szép példa volt a sikeres ellentámadásra. Ilyen volt Hindenburgnak döntő sikert elért ellentámadása 1914 augusztusában Tannenbergnél a Keletporoszországba tört orosz seregek egyikére.

Tannenbergnél Hindenburg mintegy 30 ütegni fölényrel (728 német ágyú 612 orosz ágyú ellen) léphetett fel az orosz sereg ellen. Az oroszok ugyan valamivel (22 zászlóaljjal) erősebbek voltak gyalogságban, de ezt bőségesen kiegyensúlyozta a magasabb német minőség.

A példa dacára sem lehetett a jelen északi háborúban azt várni, hogy a finnek ellentámadásokkal kísérletezzenek. Tulságosan nagy ehhez az erőaránytalanság. Úgy véltük, hogy már az egyszerű védelem is igénybe veszi a finnek minden erejét. Mégis azt látjuk, hogy miközben a finn csapatok az arcvonal déli szárnyán, a Ladoga-tó partvidékén a legszívósabb védelmet fejtik ki és sorozatosan utasítják vissza az orosz támadásokat, a finn vezetés létrehozta azt a csodát, hogy az arcvonal közepén, amely Koulajärvi—Tornio vonalában legkeskenyebb a finn terület, ellentámadást intézzen olyan eredménnyel, hogy az oroszok kénytelenek voltak bizonyos, már elfoglalt helységeket feladni és visszavonulni.

Ugyancsak csoda számba megy, hogy a finn légi haderő a Murmanszk-vasutat, az orosz arcvonal közepének és északi szárnyának egyetlen utánszállítási vonalát elrombolta, illetve egyelőre bizonyos időre használhatatlanná tette.

VOROSZILOV BEJELENTETTE, HOGY EGY ÉV ALATT A SZOVJET HADSEREG LÉTSZÁMA MEGKÉTSZEREZŐDÖTT

A karácsonyi heves harcok ellenére a finn—orosz harcok helyzete majdnem változatlan maradt. A finn erők minden vonalon a legnagyobb hősiességgel ellenállanak, ugyanakkor pedig a szovjet csapatok offenzívája semmiféle sikert nem hozott. A finn hadseregfőparancsnokság jelentése szerint december 26-án este a karéliei földnyelven orosz légi és szárazföldi egységek hatalmas támadást indítottak Hai, Termaa, Sakkola, Kejia, a Suvanto és Volosala tó irányában, de az óriási túlerő ellenére minden támadást visszavertek.

A támadás főpontja a Suvanto tó volt, amelynek befagyott jegén orosz csapatok erős tűzérési előkészítő tűz után támadásra indultak. A finn gyalogsági és tűzérési bombázás több helyen felszakította a tó jegét, amelybe százával fulladtak be az orosz katonák. A finn öbölben és a Ladoga-tó mentén a szovjet repülők bombatámadást végeztek és több bombát dobtak le a jórészt kiürített Viipuri városra is. A támadás során a kitűnő finn léghárító tűzérési 23 orosz repülőgépet lelőtt.

Voroszilov tábornagy, a szovjet hadsereg főparancsnoka a kommunista párt tizennyolcadik kongresszusán 1939 március 13-án felolvasott jelentésében találjuk az alábbiakat:

— Ha az elmúlt évi szovjethaderő kvótáját száznak vesszük, akkor most ez a szám 203-ra emel-

kedett, vagyis, több, mint száz százalékkal növekedett a hadsereg létszáma.

A létszámnövekedés első sorban a gyalogságnál szembetűnő. Az orosz gyaloghadosztályok hadilétszáma 13 ezer főről 18 ezerre emelkedett. Egy szovjet hadtest létszáma 60 ezer ember, amihez természetesen hozzá kell számítani a szükséges tűzérési, harcikocsikat, gépfegyvereket, gránátokat, aknavetőket, a kiegészítő és szállító személyzetet a megfelelő járművekkel. Voroszilov tábornagynak a kommunista párt említett kongresszusán elmondott jelentése szerint a szovjet hadsereg egy hadtestének tűzereje felette van a francia, vagy német hadtesteknek. Egy orosz hadtest egy perc leforgása alatt 66 ezer 605 kilogram súlyú lövedéket képes kilőni, míg a francia, illetve a német hadseregben ez a súly mindössze 51 ezer 462, illetve 48 ezer 769 kilogram. A motoros gépfegyver és harcikocsi egységeket az új taktikai elveknek megfelelően átszervezték: a harcikocsi állomány száma 191 százalékkal növekedett az utóbbi két évben, ugyanakkor a gépfegyvereké hét és fél százalékkal.

Új tanktipusokat is bevezettek a szovjet hadseregbe. Különösen nagy gondot fordítottak a könnyű, nehéz, léghárító és tankelhárító tűzérési felszerelésére. A tarackok száma rövid idő alatt megkétszereződött, az ágyúk tűzereje is jelentős mértékben növekedett.

A SZOVJET HADERŐ ELSŐ SORBAN POLITIKAI SZERVEZET.

A szovjet tábornagy kiemelte a Khassan tó menti harcokat, amelyeket kitűnő próbának tekintett fel az orosz katona harci értékének kiemelé-

sére. Most Finnországban hasonló „leckére” kell felelnie az orosz hadseregnek.

A szovjet haderő azonban első sorban politikai és csak azután katonai szervezet.

Minden egységnek megvan a maga külön politikai biztosja és több politikai munkása. Milyen szerepük van ezeknek a megbizottaknak? Még 1919-ban Sztalin a déli fronton harcoló szovjet hadsereghez küldött felvilágosító jegyzékben felel a kérdésre:

— A politikai biztos az ezredes politikai és erkölcsi vezetője, lelki és anyagi legfőbb védelmezője. Ha az ezredes katonai parancsnoka az illető katonai egységnek, a politikai biztos atyja és lelke kell legyen a csapatnak.

A politikai biztosnak ezt a meghatározását Mekhbis helyettes hadügyi népbiztos a következőkkel egészítette ki:

— A politikai biztosnak kötelessége, hogy az illető csapatban irányítsa a párt politikai munkáját, tökéletesítse a fegyelmet és segítségére legyen a vasfegyelmegteremtésében. A hadsereg politikai szervezetének az a hivatása, hogy a vezetőket tekintélyt a maximumra emelje...

A politikai biztos és a politikai munkások a vörös hadseregben a kommunista párt füle és szeme. Semmi sem kerülheti el a bolsevista biztos figyelmét; mindenről kell tudnia, ami a hadseregben előfordul,

mindenben követnie kell a központi végrehajtó bizottság irányvonalát és a párttal egyetértően győztes keretben lehetetlen kell tennie minden esetleges áruházt és azt, hogy kéme és más ellenségek a hadsereg soraiba bejuthassanak.

Nem érdektelen, hogy az ellenőrzés minél tökéletesebb volta érdekében a politikai biztosoknak még a szokásos napi iskola repüléseknél is követniük kell a gép kezelőszemélyzetét, ami azt jelenti, hogy vele együtt kell felszállnia a gépbe. Az intézkedés egészen újkeletű, mivel néhány évvel ezelőtt a repülőszerekhez beosztott politikai biztosok nem szálltak gépbe. A szovjet hadsereg politikai-katonai megszervezésével mindenképpen számot kell vetni, ha a finnországi katonai műveleteket vizsgáljuk.

Hajdani dermesztő tél, amikor farkasfalkák csatangoltak Páris uccáin

Ki ne ismerné a franciák legnagyobb lírikus költőjét, Francois Villont, aki a legrégebbi rablónyelven írta halhatatlan remekműveit és maga is az akasztófa alatt állott már, mikor megkegyelmezték neki és száműzték. A csodálatos poéta további élete homályba vész, eltűnik, elkallódik a XV. századvég gótikus félhomályába, csak egyetlen feljegyzés tanuskodik arról, hogy ő is végigszenvedte a legborzalmasabb telet, amely valaha is gyötörte az emberiséget. Ez a feljegyzés, utolsó megmaradt írása, történelmileg is dokumentum, ahogyan feltárja egy levelében az 1467. esztendei párisi tél kimondhatatlan megpróbáltatásait. Rettenetes lehetett ez a Páris, amit Villon leír, ahova bizonyára búvóhelyéről visszatért, mint az éhségtől űzött farkas a rengetegből. Régesrégű idők. Majdnem félezered év. Hova tűnt már az akkori hó? Hova tűnt már a tavalyi hó? Ez a villoni mondás jut eszünkbe, amelyet mi is oly gyakran használunk, amelyet felvettünk a gondolatkincsünkbe. Hagyjuk azonban most a villoni allegóriákat és lássuk, milyen is volt az a bizonyos hajdani párisi tél? Ezekben a dermesztő, hideg napokban, mikor mi is vacogunk, fázunk, különös időszarúságot nyer ez az ódon írás.

— Óh drága barátom, — írja a költő — csak ha meglátnád, akkor hinnéd el, mivé lett a fényes Páris! Rettenetes nyavalyák pusztítják a polgárokat s közöttük is legerősebben kaszál a pestis. De hiába is próbálnánk védekezni, mert

aki betegséget kap, mielőtt abban elpusztulna, megfagy. Betörés, gyilkosság, fosztogatás most tömegtelen. Van is most nagy lakomája a varjaknak, keselyűknek és sohasem látott óriási sarknak, amelyek mohón lakmároznak a négygű akasztófaikon lógó kivégzettek testéből. Nem kevésbé ünnepelnek a farkasok, amelyek irtózatossal ordítással, falkákban járnak az uccákon. Eddig már huszonnégyezer ház lett üres az elhalálozások következtében. Még aludni sem tudok a vackomon, mert minduntalan felriaszt a keserves jajgatás. Ezer és ezer gyerek sír az éhségtől és fagytól oly keservesen, hogy kiáltózsalkák megtelik az egész éjszaka. A kórházak is zsúfolva vannak kicsinyekkel, akik szüntelenül így kiáltoznak: — Óh jaj, meghalok, óh jaj, vigyél el édes Jézusom, mert már nem bírok tovább a fagytól és éhségtől. Nincs mit ennünk, már csak a nyers répa az egyetlen táplálékunk, amit itt-ott találunk. Óh, borzasztó ez a tél, drága barátom. Magam is szeretnék már a föld alatt feküdni. De már az örök nyugalalom kertje se a mienk. Mert a farkasok már a sírokból is kiásták a halottakat és ott ülnek a temetők dombjain.

Igy írja meg az 1467. esztendő telét Francois Villon és amit mond, azt kiegészítik az archívumok egykori jelentései. Jelentések, amelyek arról tanuskodnak, hogy ez volt a mérsékelt évszék alatt a legkeményebb tél, amely valaha is meggyötörte annak lakosságát. (F)

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros közepén fekszik. Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel. (Központi fűtés, hideg-, meleg folyóvíz, telefon, stb.) Polgári szálló — polgári árak!

KÖZGAZDASÁG

Statisztika készül a kisipar részesedéséről a nemzeti jövedelemben

Egyesek szerint a kisipari vagyon meghaladja a gyáripárét (?)

A nemzeti jövedelem összegének megállapítása, amilyen fontos, olyan nehéz gazdaságtudományi feladat. A mezőgazdaságról, a nyilvános számadással dolgozó nagyiparról, a háztulajdonról vannak eléggé ellenőrizhető adatok. Legbizonytalanabb eddig nálunk a kézművesek és kisiparosok jövedelmének a kiszámítása. Megállapíthatólag körülbelül 200.000 ilyen vállalatról lehet szó az országban. Ezek jövedelmét az eddigi gazdaságtudományi megállapodások egy része 20 milliárd leire tette, ami üzemenként 100 ezer lei évi kitermelt értéket jelentene. Vannak azonban olyan számítások is, amelyek ennek a

kisiparnak a jövedelmét egyenlőnek, esetleg nagyobbak is vélik a nagyipar 56 milliárddal számított évi jövedelemnél. A nemzetgazdasági miniszter elrendelte most ennek a minden gazdasági és pénzügyi továbbfejlesztési szempontból fontos kérdésnek a tisztázása végett, hogy pontos statisztikai felvételt készítsenek a kézműves és kisipar egész állományáról, tehát gépi és szerszám berendezésükről és évi termelésük értékéről. A felvételeket még január hónapján megkezdik és legkésőbb hat hónap alatt be kell fejezni.

Emelkedett az aranykészlet

A kereskedelmi váltótárca és a lombardhiteltek nagyarányú növelését lehetővé tette a jegybank szinaranykészletének olyan aranyú növekedése, amilyenre az utóbbi években nem volt példa. A szinaranykészlet értéke a múlt év december 31-iki 18 milliárd 190 millió 487.490 leiről ez év december 2-ig 20.675.197.898 leire emelkedett, vagyis ez évben a szinaranykészlet értéke 2 milliárd 484.710.408 lei értékűvel növekedett, ami, az arany 153.33.03 leies hivatalos beváltási árára véve alapul, kb. 15.550 kgr. szinaranyra felel meg. A szinaranykészlet ilyen arányú növekedése tette lehetővé viszont a bankjegyforgalom fedezett emelkedését, anélkül, hogy szükség lett volna a fedezeti arány megváltoztatására. A bankjegyforgalom az 1938 december 31-iki 34.901.648.975 leiről ez év december 2-ig 48.068.185 leire emelkedett. Ugyanakkor azonban a bankjegy-fedezeti arány 37.41 százalékról csak 35.48 százalékra csökkent és 0.48 százalékkal még mindig magasabb, mint a stabilizációs törvényben előírt 35 százalék.

Mit keres a külföld?

A Külkereskedelmi Szervező és Támogató Igazgatóság az egyes külföldi államokból a következő romániai árucikkekre érkeztek be érdeklődések:

Dánia: Kötészetek, vegyitermékek.
Egyiptom: Csomagoló papír, 3000 tonna Mexfalt-Bitumen, cif Port Said.
Svájc: Seprűszalma, gabonapalinka, 70—75 fókos.
Franciaország: Kenderrongyok és hulladékok.
Németország: Kender és lencsész.
Svédország: Phenol, tumol, butyacetat, butanol.
Jugoszlávia: A belgrádi „Jadrobalkan” hajózási társaság, amely az olasz hajózási társaságok, valamint a svéd Svenska Lloyd és Oceania hajózási társaságok képviselője közli, hogy óceántúli hajózási vállalkozásokat vállal.

A fentiekkel kapcsolatos közelebbi információk a Directiunea Organizării și Incurajării Exportului-nál (București, Calea Victoriei 100.) kaphatók.

(=) **A cukrászok új iparigazolványa.** A cukrászmesterek temesvári céhe értesíti tagjait, hogy az új iparigazolványokra vonatkozó kérvényeket legkésőbb január hónap 10. napjáig kell a cég titkári hivatalán keresztül a munkakamaránál beadni. A kérvénynek idejében való beadása érdekében el kell hozni a cég irodájába a mesterkönyvet, az egészségügyi igazolványt és annak idején az iparigazolvány becserélésével kapcsolatban a betegsegélyező pénztárnál befizetett 200 leiről szóló nyugtát. Ezt a nyugtát közben a munkakamarához nyújtották be és az így ott megtalálható az illető cukrász iratesomójában. Aki pedig a 200 leit a betegsegélyzőnél még nem fizette be, ezt haladéktalanul tegye meg. A cég irodája a belvárosi Eugen de Savoia-ucca 4. szám, első emeleten működik.

= **A napraforgóolaj maximális ára.** A napraforgóolaj árat miniszteri rendelettel ab Bucuresti kg.-ként így állapították meg: a gyártelepen 46 lei, nagybani eladásnál 46 lei, kicsinybani eladásnál 47 lei. Ehhez az árhoz járul a szállítási költség és számlabélyeg.

= **A kartellek tanácsa munkában.** A kartellek törvénye értelmében a vállalatok további fejlesztése az árak megváltoztatása a kartellek tanácsának a jóváhagyásától függ. Ez a legfelsőbb tanács most tartott ülésében a iasi Cedrul nevű vállalatot 20.000 lei pénzbüntetésre ítélte, mert előzetes engedély nélkül új ipari berendezéseket állított fel. A Titan cementgyár vállalat a cement árának felemelésére vonatkozó kérelmét pedig elutasította. A tanács legközelebbi ülését március 9-re tűzték ki.

(=) **Uj cégek.** A temesi királyi helytartóság területére illetékes cégbizottság legutóbb tartott ülésén ismét több cégbejegyzési kérvényt intéztek el kedvezően. Eszerint végleges cégműködési engedélyt kaptak a következők: Hirsch Adám vegyeskereskedés és korcsmánya Nagyzorlenc községben, Vörös Henrik vegyeskereskedés Temesvárott, Kőszegi Aladár élelmiszer, kézműárú és vegyeskereskedés Cravicán, Barboni Miklós faipari cikkek üzlete Lugoson, Löbl Mária textil és kézműárúüzlet Oravicán, Meskó Sándor vegyeskereskedés Temesvárott, Novac Afilon kiegészítői korcsma engedélyt vegyeskereskedéssel Ferdinand községben, Grimm Oszkár kiegészítői üzletét festék és kerékpáralkatrészek eladásával Facset községben, Csendes Margit, született Harzer szappanreklám vállalatot létesít Temesvárott, Feldmann Ignác kiegészítői üzletét rövidáru eladásával Oravicán.

= **Adócsökkentési kérvények** illetéke. A központi bélyegbizottság november 31-iki határozata szerint az adócsökkentést adminisztratív uton szorgalmazó kérvényekre a határozatban előírt arányú illeték bélyegben éppen úgy leróvando, mint a fellebbezéseknél, mivel az állam nem rövidülhet általa, hogy a mérséklést nem az adómegállapítás, hanem a közigazgatási eljárás során kérelmezték.

= **A gyapju kikészítés 1.40 százalék** illeték alá esik. A központi bélyeg és illeték bizottság egyik utolsó ülésén úgy értelmezte a törvény 15. szakaszának 3. paragrafusát, hogy a posztógyárak és a festődék által akár írásbeli, akár szóbeli megrendelés alapján a megbízó által behozott gyapjun végzett minden gyapjufésülési, fonási, festési stb. munkálat ára után 1.40% illetéket kell lefizetni. Az értelmezés megokolása az, hogy a kérdéses törvényszakasz a megrendeléseket ez alá az illeték alá sorolja, már pedig az ilyen munkavállalás kétségtelenül megrendelés vállalása és végzése.

= **Fokozódik a német dohánytermelés.** A lengyel eljárás befejezésével Németország nagykiterjedésű dohányföldekhez jutott. Eddig német földeken jobbra csak Nyugatporoszországban, Uckermark és a Pfalz vidékén termeltek dohányt. Nemrég újra üzembeállították Kelet legnagyobb dohányfeldolgozó vállalatát, a krakkói dohánygyárat, amely naponta ötmillió cigarettát tud előállítani. A német hatóságok már az ősszel megtették minden intézkedést, hogy a keleti tartományok dohánytermelése további fejlődését előmozdítsák.

= **Magyar behozatalaink fizetése.** A külkereskedelmi hivatal felhívást bocsátott ki mindazokhoz az importőrökhöz, akik Magyarországból hoztak be árut és a fizetésekkel még hátralékban vannak, hogy a hirtetmény keltétől számítandó 15 napon belül nyújtsák be kérvényeiket a kifizetés utalványozása végett a külkereskedelmi hivatalnál. Ha a szállítási szerződés szerint a fizetések beosztott időkből később eszközlenők, ezt a megállapodás másolatának a bemutatása mellett kell bejelenteni a kifizetések igazgatóságánál. Akik nem tesznek eleget ennek a rendeletnek, a külkereskedelmi törvény 51. szakaszának büntetése alá esnek, tehát egyebek között elveszítik jogosultságukat a további behozatalra.

Városi Színház

Csütörtökön d. u. 5 órakor olcsó helyárakkal

Iglói diákok

Farkas Imre 3 felvonásos zenés vígjátéka a diákéletből.

KRÉMER MANCI és az összes férfierők fellépésével.

Előkészületben:

Pusztai szerenád

= Csendes a bányási gabonapiac. Kereslet csak tökmag, tengeri, lóheremag és lucernamag iránt mutatkozik és üzletkötés is inkább ezen cikkekben történik. A piaci árak a következők: Búza 460, tengeri 390, korpá 330, újab 500, muharmag 680, tökmag 1.400, tavaszi árpa 500 lei százkilónként. A lóheremag 40 és a lucernamag 60 lei kilónként.

Már csak ebben a hónapban lehet az állampolgári jegyzékbe való felvételre jelentkezni

Január 31-én lejár az a határidő, amelyet a belügyminiszter az állampolgársági névjegyzékbe való utólagos jelentkezésre adott. Mindazok, akik az 1935-ben történt összeírás alkalmával az állampolgársági jegyzékből rajtuk kívül álló okokból kimaradtak, ne mulasszák el most a jelentkezést, mert sem a határidőt nem fogják meghosszabbítani, sem pedig újbb alkalmat nem adnak az utólagos jelentkezésre. A jelentkezés Temesvárott a városháza első emeletén a közjegyzői ügyosztálynál, vidéken a községi jegyzőségeken történik. A jelentkezők vigyék magukkal születési bizonyítványukat és igazolványt arról, hogy 1918. december 1-én a mai Románia területén valamely községben laktak. Olyanok, akik más állam javára optáltak, nem jelentkezhetnek.

Temesvár idegenforgalma háromnegyed év alatt

Temesvárott az elmúlt esztendő első kilenc hónapjában a szállodákban összesen 1786 külföldi állampolgár jelent meg. Országok szerint ezek a következőképpen oszoltak meg: Amerika 29, Belgium 10, Hollandia 10, Bulgária 9, Szlovákia 102, Svájc 44, Anglia 53, Esztország 2, Franciaország 41, Németország 803, Görögország 30, Olaszország 135, Jugoszlávia 221, Svédország 25, Norvégia 6, Lengyelország 34, Palesztina 1, Oroszország 11, Törökország 4, Magyarország 197, más államokból 16. Ha a külföldi állampolgárokhoz hozzászámítjuk a belföldi látogatókat, akkor Temesvár egész idegenforgalma az 1939 év első kilenc hónapjában 15.501 lelket tett ki. Ezek között foglalkozásra nézve volt 1601 katona, 5090 tisztviselő, 254 diák, 6811 kereskedő, 1059 mérnök, 580 ügyvéd, 543 orvos, 5563 más foglalkozású és háztartásbeli nő. A Temesvárra érkezett idegenek a következő célokkal jöttek: tanulmányutra 280, gyógykezelésre 227, turistakodásból 629, üzleti érdekekben 7639, látogatásra 6728 esetben.

Légvédelmi előadások naptára

Január 4, csütörtök délelőtt tizenegy órakor német előadás a Capitolban belvárosi nők és férfiak részére.

Január 5, péntek délelőtt tizenegy órakor magyar előadás a Capitolban Belvárosi nők és férfiak részére.

SPORTSEMÉNYEK

Ötvennyolc válogatott mérkőzést játszottak 1939-ben

Az 1939. nemzetközi labdarugó éven nem nagyon látszott meg a „háborus év”. Míg 1938-ban 63 válogatott mérkőzés volt, az idén 58 szerepelt a nemzetközi műsoron. Sorrendben a következő mérkőzések voltak 1939-ben.

Január 22. Franciaország—Lengyelország 4:0 (2:0). Páris. (Vezette Jordan.) 29. Németország—Belgium 4:1 (2:1). Brüsszel (Ecklöv.)

Február 12. Svájc—Portugália 4:2 (2:1). Lisabon. (Capdeville.) 26. Németország—Jugoszlávia 3:2 (1:2). Berlin (Rutkovski.) 26. Hollandia—Magyarország 3:2 (1:1). Rotterdam. (Dale.)

Március 16. Franciaország—Magyarország 2:2 (1:1). Páris. (Lewington.) 19. Ir Szabad Állam—Magyarország 2:2 (1:1). Cork. (Nattras.) 19. Belgium—Hollandia 5:1 (3:2). Antwerpen. (Dalasalle.) 26. Olaszország—Németország 3:2 (2:1). Firenze. (Baert.) 26. Luxemburg—Németország 2:1 (1:0). Differdingen. (Charlier.)

Április 2. Svájc—Magyarország 3:1 (1:0). Zürich. (Scorconi.) 23. Hollandia—Belgium 3:2 (1:1). Amszterdam. (Thompson.)

Május 1. Románia—Jugoszlávia 1:0 (0:0). Bucuresti. (Scarpi.) 1. Svájc—Hollandia 2:1 (1:1). Bern. (Baert.) 13. Anglia—Olaszország 2:2 (1:0). Milano. (Bauwens dr.) 14. Svájc—Belgium 2:1 (1:0). Lüttich. (Conric.) 14. Németország—Csehszlovákia 3:3 (1:1). Berlin. 18. Magyarország—Ir Szabad Állam 2:2 (1:0). Budapest. (Bauwens dr.) 18. Jugoszlávia—Anglia 2:1 (1:0). Belgrád. (Candeville.) 18. Románia—Lettország 4:0 (1:0). Bucuresti. (Schneider.) 18. Franciaország—Belgium 3:1 (1:0). Brüsszel. (Donaldson.) 21. Franciaország—Wales 2:1 (2:0). Páris. (Franken.) 23. Németország—Ir Szabad Állam 1:1 (1:0). Bréma. (Remke dr.) 24. Anglia—Románia 2:0 (1:0). Bucuresti. (Langenus.) 27. Lengyelország—Belgium 3:3 (2:1). Lodz. (Wanderlin.)

Június 2. Svédország—Norvégia 3:2 (0:2). Stockholm. (Laursen.) 4. Lengyelország—Svájc 1:1 (1:0). Varsó. (Ecklöv.) 4. Olaszország—Jugoszlávia 2:1 (1:0). Belgrád. (Langenus.) 8. Olaszország—Magyarország 3:1 (1:0). Budapest. (Thompson.) 8. Svédország—Finnország 5:1 (3:1). Stockholm. (Randers-Johansen.) 11. Olaszország—Románia 1:0

(1:0.) Bucuresti. (Beranek.) 11. Svédország—Litvánia 7:0 (4:0). Karlstad. (Daalen.) 11. Hollandia—Jugoszlávia 4:1 (4:1). Amszterdam. (Welzenes.) 15-18. A Ján szövetség jubileumi tornája: (Kopenhága.) Norvégia—Svédország 1:0 (Birlen.) Dánia—Finnország 5:0. (Peters.) Döntő: Dánia—Norvégia 6:3. (Birlen.) 22. Németország—Norvégia 4:0 (1:0). Osló. (Eklöv.) 25. Németország—Dánia 2:0 (1:0.) Kopenhága. (Johansen.) 29. Németország—Esztoország 2:0 (1:0). Tallin. (Jürgen.)

Július 20. Olaszország—Finnország 3:2 (2:1). Helsinki. (Eklöv.)

Augusztus 27. Lengyelország—Magyarország 4:2 (1:2). Varsó. (Pekonen.) 27. Csehszlovákia—Jugoszlávia 7:3 (3:1). Prága. 27. Szlovákia—Németország 2:0 (1:0). Pozsony. (Popovics.) 27. Litvánia—Esztoország 1:0 (0:0). Tallin.

Szeptember 3. Finnország—Norvégia 2:1 (1:0). Helsinki. (Ecklöv.) 17. Dánia—Finnország 8:1 (2:0). Kopenhága. 17. Svédország—Norvégia 3:2 (1:1). Osló. 24. Magyarország—Németország 5:1 (2:1). Budapest. (Dattilo.) 24. Lettország—Finnország 3:0 (1:0). Helsinki.

Október 1. Svédország—Dánia 4:1 (2:1). Stockholm. (Daehlen.) 15. Németország—Jugoszlávia 5:1 (1:0). Zágráb. (Barlassina.) 22. Magyarország—Románia 1:1 (0:0). Bucuresti. (Dattilo.) 22. Németország—Bulgária 2:1 (2:0). Szófia. (Stefanovics.) 22. Dánia—Norvégia 4:1 (1:1). Osló.

November 12. Magyarország—Jugoszlávia 2:0 (1:0). Belgrád. (Wüthrick.) 12. Svájc—Olaszország 3:1 (1:1). Zürich. (Beert.) 12. Csehszlovákia—Németország 4:4 (4:3). Boroszló. (Popovics.) 26. Németország—Olaszország 5:2 (2:2). Berlin. (Escartin.)

December 3. Németország—Szlovákia 3:1 (0:0). Chmiz. (Remke dr.) 10. Hollandia—Belgium 5:2 (3:1). Rotterdam. (Pfirman.)

A LTC kettős győzelme Klagenfurtban. A prágai LTC jégkorongcsapata kétszer is legyőzte a klagenfurti AC együttesét. Az első mérkőzés eredménye 8:4, míg a második mérkőzésen 4:1 arányban győzött a LTC.

A Politechnica jégkorongcsapatának aradi vendégjátéka

Gloria—Politechnica 5:2 (1:0, 0:0, 4:2)

A Politechnica jégkorongcsapata kedden délután jó játék után 4:0 arányú győzelmet aratott az aradi Gloria felett, míg szerdán délután a temesvári együttes Aradon vendégszerepelt, ahol a visszavágó mérkőzésen 5:2 (1:0, 0:0, 4:2) arányú vereséget szenvedett. A mérkőzést Stavrescu, Temesvár és Weinstock, Arad vezették.

Sporthelek mindenfelől

Február 1-ig ki kell fizetni az adósságokat. A labdarugószövetség elkészítette a kimutatást az A) és B) osztályos egyesületek, továbbá az alkerületi egyesületek adósságairól a szövetséggel szemben és az egymás közötti tartozásokról. Az elnökség rendelkezése szerint mindazokat az egyesületeket, amelyek február 1-ig a tartozásokat nem fizetik ki, továbbá, amelyek biztosíték-összegeiket nem egészítik ki, nem engedik részt venni a tavaszi bajnoki mérkőzéseken.

Románia is részt vesz a labdarugóvilágbajnokságokon. A labdarugószövetség elnökségének elvi döntése szerint, melyhez ugyancsak elvileg az Ország Öre, illetve a Főszövetség is hozzájárult, Románia labdarugócsapata részt vesz az 1942-ik évi világbajnokságokon, bárhol is rendezzék meg.

Pénzbüntetés az elszámolás be nem küldése esetén. A szövetség elnöke ülésén elhatározták, hogy ezentúl nem felfüggesztéssel és mérkőzésvesztéssel, hanem esetenként 200—2000 lelig terjedő pénzbüntetéssel fogják sújtani azokat az egyesületeket, amelyek nem küldik be idejében a mérkőzésekről szóló anyagi elszámolást. A határozat értelmében most megszűnik az a visszas helyzet, hogy pályán elért sporteredményeket semmisítették meg egy-egy jelentős késői beküldéséért.

Döntetlenül játszott a Ferencváros Istanbulban. A Ferencváros csapata harmadik mérkőzését Istanbul válogatottja ellen játszotta és végeredményben 2:2 arányban döntetlenül játszott. A mérkőzést kedden délután hideg időben bonyolították le és annak magyar góljait Sárosi dr. szerezte.

A Rapid nyerte a bécsi Téli Kupa döntőjét. A bécsi Téli Kupa döntőjét a Rapid nyerte, mely a Vienna ellen 3:1 (0:1) arányban győzött. A harmadik-negyedik helyért lejátszott mérkőzésen az Admira 9:8 (1:1) arányban győzött a Wacker ellen.

RÓZSASZÜRET

IRTA: LIGETI ERNŐ

44

— „Itt sétálnék egész éjszaka és hallgatnám, ahogyan lélekzel — suttogta Iván. — Te bolond, te — válaszolt a leány és ujjával felborzolta Iván haját. — Ott ültek egy kőpadon, szorosán egymás mellé simulva, a jegenyesor végében és nem is sejtették, amikor ó ott settenkedett a hátuk mögött. Persze, hogy bolond, ha kihasználatlanul hagyja a pillanatot és nem lopózik be hozzá. Most egyszerre Miroiasa képe, melyet mintha víz ringatott volna, megtelt az élet és a valóság minden kellékével. Ha nem lett volna lényének alapja a nemesség és érzélgősség, az irigység arra készítette volna, hogy a föld alól is maga mellé parancsolja Ivánt. De magának a Szerelemnek vélt áldozatot hozni azzal, hogy gondolatban eikezdte dédelgetni kettőjüket és mintegy gyöngéd mozdulattal betakarta őket a közös ágyban. — Ha meggondolom, nagy szükségem nincs is rá. Amit el kell végezni, azt majd én magam... — s most egyszerre tudatossá vált saját ereje. — Amire voltaképpen szükségem volt, hogy enyhítse elviselni a várakozás nehéz napjait, azt megkaptam tőle.

A muló negyedórak a nyárfa alatt a növekvő biztonság érzésével töltötték el. Most már nem volt semmi kétsége sem, hogy baja történhet és megakadályozhatnák a menekülést. Itt mindenki meg fogja érteni, hogy cselekedete szükséges. — És azután majd mi is Miroiasával...

Majdnem derüs hangulatban hidalta át az idő szakadékait. Pitymallatkor jobbra is, meg balra is élenkülni kezdett a világ. A kakas elkukorékolta magát, hátul az istálló felől nyeríteni kezdtek a lovak és egyenként nyiladoztak a cseledezések ajtajai. Mentek mosakodni a patakhoz. — Még két órát adok neki — mondotta ma-

gában Peju — ha nem mozdul, kiemelem az alakot és bemászom.

Várt türelmesen. Hat óra tájban szolgálta és rövid ujjú durva ingében. Pejunak kedvezett a szerencse. Fél hét óra tájban kijött Darier, barna papucs volt a lábán, pizzama kabát rajta, valami képes kartonból. Lassú, csoszogó léptekkel indult a kert mögé.

Most Pejunak a torkába szaladt a szive. Óvatosan körülnézett. Egy csomó giz-gazon vágott keresztül. Meztelen lába beleakadt egy ledöntött kerítés rozsdás drótjaiba. Senki sem volt a közelben. Célozni kezdett, a kelő nap fénye begörbülő ujjaira esett. Elcsattintotta a ravaszt. Utána még egyszer. Darier éppen akkor hajtotta le a fejét és a lövések közül az egyik csak a fülcimpáját ütötte keresztül. Peju hirtelen előrehant, Darier azonban, mint egy örült, száguldott véres fejjel a szobába. Peju utána szaladt és még egy lövést adott le, amely a férfit a hátán érte, majd egy ugrással eltűnt.

A megsebzett ember végigest a földön, de volt annyi ereje, hogy utána nézzen támadójának. Mielőtt elvesztette volna eszméletét, meg felismerte. Azután mozdulatlanul elterült.

13.

Pejunak sikerült kerekét oldania.

— Soha nem fogják megtudni — suttogta Darier egész elhaló hangon, amint eszmélethez tért a szobában és tisztába jött, hogy mi történt vele. Montfleury kérdésekkel teli, gondterhes arcának megpillantásakor folytatta:

— Én ismerem ezt az országot. A hatóságoknak nincs érdekében, hogy elfogják a merénylőt. És ha el is fognák?... Porhintésből néhány hónapig vizsgálati fogságba tartanak és azután szélnek eresztenék.

Orvost még nem tudtak előkeríteni. Az öreg Nesztrov, aki mindenhez értett, kötötte be a sebet és összeráncolt homlokkal hallgatta Darier nyöszörgő szavait. A sérülés, amennyiben komplikációk nem lépnek fel, nem látszik életveszély-

lyesnek, Montfleuryt azonban rendkívül felizgatta a merénylet.

— Ilyen közbiztonság! — dühöngött és akárcire nézett, mindenkit okolt szemrehányó pillantásával.

A fiatal Nestrov időközönként ki-ki ment, hogy elkergesse a kíváncsiskodókat. Odakint az udvaron Botju is dühöngött, de főként azért, mert a baleset feltartóztatta embereit a munkában. A rózsaszédés munkája ma is tartott és ő megígérte Montfleurynek, hogy még a délelőtti jogi formában megköti vele a megállapodást. E helyett most a csendőrségre kell telefonálnia, tudomásul venni, hogy ezek vizsgálatot rendelnek el és ahogyan szokás, egy sereg embert meg fognak gyanúsítani. Honnan tudja ő, hogy ki ez a Darier, hogy nem is francia... Pejut nem ismeri. Jött, munkát kért, felvette. Az asszonyok is lamentálnak. Jobb, ha nem dugják ide az orrukat, csak növelik a bajt.

Botju dühe később elább engedett és ő is bejött a beteg szobájába. Nem bírta el az összevissza beszédet, a szemé sarkából türelmetlenül csöndet parancsolt. A jelenlévők azt hitték, hogy valami újat tud mondani, de ő a csendes várakozást arra használta fel, hogy rákiáltson Darierre:

— Hát maga nem tudta, öcsém uram, hogy hányadán van? Az efféle merénylet nem úgy jön, mint a derült égből a villámcsapás. Ennek bizonyára előzménye volt... De hát nem mi vagyunk hivatalosan megfigyelmeztetve, beláthatja.

Darier homlokáról a pofacsontjaira ólmos verejtékcseppek gördültek alá. Nem szólt egy szót sem, meglapult a paplan alatt.

— Mindez igaz, — vágott közbe Montfleury élénken. — De hát mit csináljunk? Mégis csak intézkedni kell, hogy a bűnöst nyakon csipjék. Ez a maguk érdeke.

— Nem tudom, nem volna-e okosabb, ha egyikünk se firtatná a dolgot. Ha elfogják a merénylőt, bizonyára nem is tagadja bűnét. De

Színház, Művészet

Ma, csütörtökön délután az Iglói diákokat játssza a Thalia együttese

Farkas Imre nagyszerű témájánál fogva örökké fiatal zenés játékát, az Iglói diákokat eleveníti fel ma, csütörtökön délután öt órai kezdettel a Thalia operettegyüttese. A zsfolt műsor, a bemutatók nagy száma, délutánra számuzte a műsor egyik legszebb darabját, Farkas Imre romantikus diáktörténetét, amely viszáldézi életünk legboldogabb idejét, diákeveinket. Petki Pali és Évike szerelme ma is könnyeket csak a szeméinkbe, Odrobina Jano mókái ma is megnevetetnek. Krémer Mancsi mellett az együttes minden tagja fellép a ma délutáni előadásban, amelyet olcsó helyárrakkal ad a színház. Ma este fél 9 órakor a begnap kirobbanó sikert aratott Paprikás csirke kerül színre másodszor.

Horváth Lajos szoborportre-kiállítás

Horváth Lajos, a kiváló szobrászművész kiállításán a városi Kulturpalotában körülbelül husz szobor portréját láthatjuk ez alkalommal, amelyek mutatják azt a fejlődést, amely az alkotás teljes felszabadultságához vezet. Ez az anyagban is rendkívül gazdag kiállítás egy teljesen kiérett művész teljes diadalát jelzi. Horváth Lajos igen sokoldalú és igen finom érzékű művész, akinek alkotásai a szuverén kifejezőképesség erejével hatnak. Az emberi test és lélek mélyreható ismerete jellemzi ezeket a remek szobor-portrékat, amelyeknek minden vonásán ott ragyog az élet frissesége és melegsége. Horváth Lajos már nem birkózik az anyaggal. Tudása, tapasztalata töretlen az alkotó művészet minden vonatkozásában, innen a magabiztonsága, nyugalma, előkelően könnyed előadása. A könnyed formában azonban súlyos tartalom rejlik. A leegyszerűsített nemcsis vonalak mögött ott a lelkes, profundus gyöngédség egész gazdag tárháza. Láttunk ezen a területen egy női arcot, amelyet nem tudunk elfelejteni. Muzeumok remekeit idézi élményszerű nagyszerűségében. Olyan karakteres fejet is

Holnap pénteken országos zenetiltalom és így a színházban sem lesz előadás.

A THALIA MŰSORA:

Január 4., csütörtökön délután 5 órakor olcsó helyárrakkal: Iglói diákok.

Január 4. csütörtökön este fél 9 órakor: Paprikás csirke.

Január 5. pénteken: Nincs előadás.

Január 6. szombaton délután 3 órakor olcsó helyárrakkal: Mégis szép az élet.

Január 6. szombaton délután 6 órakor: Zsimberi zombori szépasszony.

Január 6. szombaton este 9 órakor: Paprikás csirke.

ritkán látunk, mint ahogy a művész Baran főpolgármester atyjának vonásait megkapta. Dragalina hadosztályparancsnok mellszobrára rendkívül izléses és előkelő, ismeretlen számára is minden bölcs lelkes papiságával támad fel néhai Singer rabbi arca. Bájosak, üdék az ifjúság csodálatos verőfényével a gyermekarcok, élménygazdag számunkra ez a kiállítás, amely egészében egy termékeny művész elragadó talentumát sugározza. Horváth Lajos kiállítás a temesvári művészet nagy szenzációja. A közönség rendkívüli érdeklődésére való tekintettel, a kiállítás január 12-ig lesz nyitva és úgy délelőtt 10—12-ig, mint a délutáni órákban naponta megtekinthető. (Flaneur.)

Rádió

CSÜTÖRTÖK, JANUÁR 4.

Bucuresti. Radio Romania és Radio Bucuresti. 12: Időjelzés, vizállásjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: Déli hangverseny. 13.00: Időjelzés, sport és vegyes hírek. 13.10: A déli

hangverseny folytatása. 13.30: A rádió szalónzenekarának hangversenye. 14: Rádió ujság. 14.20: A rádió szalónzenekara folytatja hangversenyét. 15: Előadások, művészeti és kulturális hírek. Radio Romania. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Tudományos krónika. 19.17: Chirulescu Constanta énekel. 19.35: Gofman Artur énekel. 19.50: Magyar nyelvű hírek. Radio Romania és Radio Bucuresti. 20: Előadás. 20.20: Cretoiu-Tasian Valentina énekel. 20.45: Rádió ujság. 21.00: A szimfonikus hangverseny műsorának ismertetése. 21.15: A Filharmonica szimfonikus zenekar hangversenye. 22: Rádió ujság, sporthírek. 23: Hangmezek.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hangmezek. 11: Hírek. 11.20: Móricz Zsigmond elbeszélései. 11.45: Előadás. 13.10: Ének hangverseny. 13.40: Hírek. 14.30: A Rádió Szalónzenekara. 15.30: Hírek. 17.15: „Művészet Kárpátalján.” Előadás. 17.45: Időjelzés, időjárás, hírek. 18: Hírek szlovák és magyar-orsz. nyelven. 18.15: A Földművelésügyi Minisztérium rádióelőadássorozata. 18.45: Cigányzene. 19.30: Két angol humoreszk. 19.50: Hangmezek. 20.15: Hírek. 20.25: „Hat hónap története.” Hangfelvétel. 21.50: Katonazene. 22.40: Hírek. 23.10: Hangmezek. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.25: Cigányzene.

PÉNTEK, JANUÁR 5.

Bucuresti. Radio Romania és Radio Bucuresti. 13: Időjelzés, vizállásjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok, sport és vegyes hírek. 13.15: Hangmezek. 14: Rádió ujság. 14.10: Amerikai szimfonikus zenekarok hangmezeiről. 15: Közlemények. Radio Romania és Radio Bucuresti. 20: Tudományos krónika. 20.15: Hangmezek. 20.45: Rádió ujság. 21: Beethoven művek hangmezeiről. 22.15: Rádió ujság. 22.35: Haendel, Verdi és Wagner művek hangmezeiről. 23.45: Francia, német, angol és olasz nyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hangmezek. 11: Hírek. 11.20: Előadás. 11.45: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13.10: Postászene. 13.40: Hírek. 14.30: Cigányzene. 15.30: Hírek. 17.15: Diáktélelő. 17.45: Időjelzés, időjárás, hírek. 18: Hírek szlovák és magyar-orsz. nyelven. 18.15: A közönség kedvelt lemezei. 19: Sportközlemények. 19.15: A Rádió Szalónzenekara. 19.50: Előadás. 20.15: Hírek. 20.30: Az Operaház előadásának közvetítése. „Don Juan”. Dalmú két felvonásban. 22.15: Szórakoztató hangmezek. 22.40: Hírek. 23.10: Tánzene. 23.45: Cigányzene. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.

Darier ur rendkívül előnytelen szintben tűnne fel a mi embereink előtt. Legokosabb, ha sürgősen Plovdivba szállítják és felvételik a kórházba — fordult Isabel felé, mint akitől több határozottságot remélt, mint a férfiaktól. — Azután, ha valamennyire talpra áll, a legelső vonattal hazautazik.

Száraz, könnyörtelen volt a hangja és el-lenszenves. Nem lehetett megállapítani róla, hogy helyesli-e a merényletet, vagy elítéli. Montfleury bizonytalanul még akart valamit mondani neki, de Botju nem várta be szavait, csak a küszöbről fordult vissza: szólok a sofőrnek, hogy legyen készen. A párnákról, hogy a beteg kényelmesen kinyújtózkodhassék, majd én gondoskodom.

Darier a mennyezet ütődött falát nézte. Síralmas állapotban van — konstátálta Isabel, de túl sok részvétellel nem volt iránta. Próbálta megértetni magával, hogy ez a szerencsétlen szenvedő, több melegséget érdemelne részéről, de megint csak rájött, hogy képtelen valódi részvéte mutatni.

— Gondolkozzék csak, miért akarták magát agyonlőni?

Darierből szaggatottan került ki minden szó: — Mit tudom én? Briganti népség! Semmit sem vétettem nekik. Nem is ismerem őket.

Montfleury most egy vonást pillantott meg Darier gyötrődő arcán, amely különös világossággal magyarázta meg azt a titokzatosságot, a melyre odahaza sohasem tudott magyarázatot kapni.

— Isabel és Ön is, Montfleury ur — húzódott félre Darier Montfleury bizalmatlanul fűrkésző tekintete elől — sohasem tudják megérteni, hogy ez a nép mennyire fertőzött légkörben él. Ugy élnek, mint egy ketrecben, ahol véresre tépik magukat és tehetetlenségükben egymásra rohannak. Rettenetes!

(De az is rettenetes, hogy Montfleury szemében elvesztette megbízhatóságát. Mit gondol

róla? Ha majd felgyógyul, nem fogja-e érezteni vele szemben, hogy...)

Dariernek egyre nehezebben esett a beszéd. Levegő után kapkodott és a fájdalom eltorzították az arcát. Isabel önkénytelenül is gyöngéd mozdulattal föléje hajolt és egy pohár vizet adott neki. Darier mohón és hálással nézett Isabelre.

Montfleury idegesen járt-kelt a szobában. Nem érdekelték Darier megjegyzései.

— Ez a szerencsétlen eset még a vásárt is felboríthatja. Erre a bolgárra sem tudok ráismerni. Aligha tévedek, ha azt hiszem, hogy legjobban szeretné, ha már künn látna az ajtó mögött. Még szerencse, hogy a megállapodás a kezünkben van és talán van a Balkánon annyi jogrend, hogy ezt tiszteletben tartásák.

Darier újra vizsgálgatta a mennyezetet, bámulta, mintha onnan kiolvashatná végzetének titkos jeleit.

Montfleury hirtelen határozott és fölvette diktáló hanghordozását.

— Most semmi sem olyan fölösleges, mint az esztelen szópazarlás. Az autó elviszi Plovdivba. Rendelkezésére fog állani olyan összeg, a mennyire szüksége van. Nem várhatjuk be teljes felgyógyulását, haza kell utaznunk, a végén még bennünket is... — legyintett elszomorodottan s nem fejezte be a mondatot.

Most az történt, amire e pillanatban senki sem számított. Montfleury rögtön cselekedni kívánt, nehogy elmulassza a kellő pillanatot, izgatott mohósággal nézett bele Isabel arcába, hogy őt is hasonló gyors elhatározásra ösztökélje. Isabel azonban megint magára öltötte azt a bizonyos mosolyt, amellyel az apjának nem tetsző bejelentéseit szokta enyhíteni.

— Apa, én szeretnék itt maradni.

Montfleury megütődött nézett reá.

— Mi jutott eszedbe? Ebben a tűzfészekben? Ebben a...? — rosszat sejtve elhallgatott, Isabel azonban felhasználta a pillanatot és most már határozottabb formában jelentette ki:

— Ugy érzem, hogy nekem mégis csak itt kell maradnom, amíg Darier felgyógyul. Ennyivel tartozunk neki. Végtere is, a mi ügyünkért jött ide, ennek az áldozata. Neked apa már nincsen szükséged ápolásra, olyan egészséges vagy, mint a makk. Legjobb volna, ha te is maradnál, de ha sürgősen haza kell utaznod...

Kínos, reménytelen csönd. Darier Isabel részvételjes szavain annyira meglepődött, hogy egyszerre felült ágyában. Ekkora áldozatkészséget sohasem mert volna részéről feltételezni. Talányos kétkedéssel nézte a leányt, mintegy várva, hogy az elhangzott szavakat új szavakkal erősítse meg. Isabel arca azonban egyáltalában nem arra törekedett, hogy kiszolgáltassa gondolatait.

Montfleury méltóságos hangszólyal, a melyben benne volt, hogy a pénznek olyan hatalmával rendelkezik, amely e fajta akadályokat nem ismer, a következőket mondotta:

— Akad a kórházban elég ápolónő. Szép tőled, Isabel, hogy ilyen nemesen gondolkozol, de teljesen fölösleges. Darier első osztályu ellátásban fog részesülni. Majd intézkedünk, hogy a leggyöngédebben gondját viseljék. Együtt fogunk haza menni.

Isabel azonban olyan elszántan ragaszkodott ahhoz, hogy maradni akar, hogy Montfleury tovább nem akadékoskodott. Majd később, — nem Darier jelenlétében — meg fogja őt győzni vállalkozásának lehetetlenségéről.

— Isabel kérem, maga menjen csak haza nyugodtan Párisba. Ezt az áldozatot mi cimen is igényelhetném magától? — szólalt meg Darier remegő hangon, abban az elképzelésben, hogy várakozásában nem fog csalódní és amit eddig el nem ért, a szenvedése ébreszti föl Isabelben a rokonszenvet.

Isabel megkeményedett hangja azonban el-lentétben látszott lenni előbbi szamaritánus el-határozásával. Ugy ripakodott rá, mint egy rossz gyerekre, a szeretetnek minden jele nélkül.

(Folytatjuk.)

Hogyan látják el üzemanyaggal és élelmiszerral a tengeren kóborló német csatahajókat

Mint a közelmúlt eseményeiből tapasztaltuk, a német cirkálók, tengeralattjárók és más fegyveres egységek hosszú hónapok óta anélkül, hogy anyakikötőikbe üzemanyagért vagy élelmiszerekért, lőszerért vagy gépkatrészekért visszatértek volna: bekalandozták az összes világtengereket és állandó veszélyt jelentenek az ellenséges hatalmak kereskedelmi hajózáására.

A modern hadviselés kizár minden romantikát. A gépeket táplálni kell, az embereket etetni kell, többszáz gép és sokezer gyomor követeli a magáét, ami nélkül nincs élet és nincs harc. Tengeren éppen

háromszor annyit eszik az ember, mint szárazföldön és a sós levegő, a tengervíz minduntalan elront valamit. Nyilvánvaló tehát, hogy az utánpótlástól függ az óceánokon kóborló német hadihajók és buvárnaszádok harcképessége is és az Admiral Graf Spee sorsának beteljesedése is elsősorban annak tulajdonítható, hogy — nem találván meg el látó-hajóját,

tulságosan messze kalandozott bázisától

és végül is beszorult a délamerikai partok alá, ahol jelenlétét az angolok észrevették.

Fantasztikus világháborús támpontok

Nemrégiben írták meg, hogy portugál kincskutatók Rio de Oro nyugatafrikai portugál gyarmaton keresgélnek néhány száz mázsa aranyrudat, amit a világháborúban egy német buvárnaszád vett el egy francio vitorlástól, amely a Credit Lyonnais nevű bank megbízásából szállította az aranyat Európa felé. Mivel a német U-hajót később elsüllyesztették és valamennyi tengerésze odaveszett,

senki sem tudja, hol ásták el az aranyat a portugál gyarmatok elhagyott partvidékének homokjában.

Annyit azonban megállapítottak, hogy a német U-hajónak Villa Cisneros (Afrika) környékén, az Elefántcsontparton, a St. Thome szigeteken, végül a Kongóban élő belgák orra előtt, Lo Ango környékén volt igen jól felszerelt és már 1909-ben készen álló bázisuk. St. Thome szigetén a franciák észrevették a bázist, amelyben négy U-hajó, egy cirkáló és hat hidroplán tartózkodott. Mire azonban össze-tegrafálták a közelben levő hadihajókat, a németek is megsejteltek valamit és elhagyták bázisukat. A franciák mindössze két négert találtak a kikötőben, ezek egyikénél egy láda gyöngyöt, amelynek eredetét máig sem tudják, de amely Francois Beau-Perre tengerészkapitány birtokában van mindmáig is.

A legerdekesebb német bázis kétségtelenül az, amely a brit Tristan da Cunha szigetén volt. A nagyobbik szigeten angol csatahajók rakták a szenet, a kisebbikben lapultak a német U-hajók. És több mint három esztendőn át egyik sem vette észre a másikat!

Portugál-Nyugatafrikában is volt egy német

bázis, de itt csak olajraktárak álltak s mikor az angolok rátették a kezüket, a bázis 22 főnyi német személyzete bevette magát a vadonba. Hogy előke-rült-e azóta is, ki tudja?

Az Atlanti Óceán tulsó felén, Délamerikában a Karaibi-tenger kellős közepén, a Curacao-szigetek egyikén tartottak fenn a németek egy raktárt. Hatvan mérföldnyire már angol helyőrségek voltak. Mégsem vették észre a palmaerdőkbe rejtett bázist. A braziliai Braganza város közelében is akadt egy német támpont, végül egy harmadik Bahia Blanca mellett. A németek a Fulkland melletti tengeri ütközetet azért veszítették el, mert ez az állomás nem közvetítette a híradásaikat a többi német hadihajóhoz, amelyek Dél-Georgia mellett horgonyoztak. Nem közvetítette, mert egy csomó angolbarát spanyol a telepet egy éjszaka megrohanta és személyzetét az utolsó szálig lemészárolta. A német flotta pedig hiába várta a segítséget, amelyre biztosan számított...

HOGYAN DOLGOZIK MA AZ UTÁNPÓTLÁS?

Hivatalosan megállapították, hogy ezévi október 9-én a Borkum nevű német teherhajó elhagyta a Montevideo kikötőjét, pontosan azon az utvonalon haladt, amerre az Admiral Scheer-nek kellett jönnie és két héttel utóbb már megint Montevideóban volt, de — üresen. A nyílt tengeren tehát átadta rakományát a cirkálóknak.

Október 6-án a Dresden nevű német tehergőzös kifutott a costarikai Punta Arenas kikötőjéből és oda ugyancsak két hét múlva jött vissza üresen. A Havelland német hajó is így tett. Kétségtelen,

len, hogy ezeknek a rakományai segítették Anglia közelébe azt a zseb-cirkálót, amely azóta be is futott egy német kikötőbe.

Ezek után felmerül a kérdés: honnan szerzik be a szárazföldi támasztelepek a nyersanyagukat, amivel a hadihajókat ellátják? A válasz roppant egyszerű. A legtöbb semleges ország ma is szívesen ad el árucikkeket akármelyik hadviselő államnak, ha azt készpénzzel — ez alatt arany, vagy ezüst értendő — fizetik. A nagyteljesítményű német gyorsjárú tehergőzösek, amelyeket roska-dásig raknak gépszennel, vagy nyersolajjal, akár 8—1000 kilométert is könnyedén megtesznek a vásárlási helytől a bázis helyéig. Vannak aztán egészen gyorsjárú — óránként 40—50 kilométert megtévő — ellátóhajók, amelyek nyílt tengerre viszik a pótlást. Ezek a hajók természetesen állandó rádióösszeköttetésben állnak a csatahajókkal a titkos code alapján.

A világháborúban történt, hogy az angol kém-szolgálat megfejtett egy ilyen üzenetet,

kicsalogatta a német ellátóhajót a tengerre, átvette tőle a rakományát, aztán elsüllyesztette.

Majdnem így járt októberben is a Togo nevű német tankhajó, amely a Kongó deltájából vitt olajat egy német hadihajónak, de utközben angol hajók német régi codeval adott jelzőkörébe jutott s majdnem beleszaladt egy cirkálóba. Ha ez a cirkáló nincs megsérülve, ugyan várhatta volna az olaját a német hadihajó... így azonban a felek néhány ágyulövést váltottak és a tankhajó elmenekült.

Ilyen fogásokkal és ravaszsággal dolgozik a szembenálló felek hadiflottája az óceánokon, ahol valóban nélkülözhetetlenek a mozgókonyhák és úszó élelmiszertárak.

Nyilaskeresztes terrorcsapatot lepleztek le Budapesten

Budapestről jelentik: A rendőrség a Halmay János nyilaskeresztes pártból kilépett tisztviselő ellen megkísérelt uccai támadás ügyében megindított nyomozás során Ostian Antalnál, a nyilaskeresztes párt egyik vezető helyettesénél levelet talált, amelyet három nyilaskeresztes tag írt alá. A levélírók bejelentik, hogy nemzetvédelmi csoport megalakítását határozták el azzal a céllal, hogy azokat, akik a párt érdekei ellen vétenek,

elteszik láb alól.

A levél szerint ez a nemzetvédelmi csoport 10—12 megbízható egyénből fog állni és annak vezetőjévé Ostian Antal szemelték ki. A budapesti rendőrség a szervezet tagjait letartóztatta.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési árunk a következők: álláskeresés, elveszett tárgyak, eltűnt személyek, fürdő- és gyógyhely hirdetések szavankint egy leu. Levelezés és Házasság nem közölhető, minden más rovatban szavankint kettő leu. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Bratianu 3. II. kerület: Popovici trafik, Piata Badea Cărtan 8. — Kardos-trafik, Piata Traian (szerb templom mellett) Grósz-trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerület: Flauder-trafik, Piata La novari IV. kerület: March-trafik, Piata Küttl. — Nógrády-trafik, (Corso mellett). — Schmidt-trafik, Piata Dragalina 6. Telefon 45—06. — Vittek-trafik, Bul. Carol 54. — Galgóczy-trafik, Strada Bratianu 15/a. Telefon: 45—13.

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Alkalmazás

Jól főző mindenek szakácsnő éves bizonyítványokkal felvétetik. II. Str. Cantacuzino 5. háztulajdonosnál. 523

Jól főző mindenek szakácsnőt azonnalra felveszek. Ungár Szana-bank-épület. 528

Bejárónő azonnal felvétetik IV., Ion Bratianu 15. sz., 34. ajtó. Jelentkezés csakis délelőtt. 523

Allást keres

Perfekt bejáró szakácsnő román, főzéshez is értő, azonnalra állást keres. Címet IV., Str. Pop de Basesti 21. Házmesterhez leadni. 1845

Adas-velet

Selyempincs kölykével együtt eladó. Alea Jandarmilor 42. 521

Kozmetikai gőzölő, bécsi gyártmány, alig használt, olcsón eladó. Érdeklődni A. B. C. hírlapirodában. 1867

Jutányosan eladó Kardostelepen 120 négyszögöles telekönyvezett telek házzal. Üzletnek igen alkalmas. Közlel-bit a kiadóban. 1864

Lakás

Kétszobás modern lakás azonnalra kiadó. Bővebbet a fűző üzletben. E. Weiszberger, Bulev. Carol 16. 524

Különjéle

Fehérnemű javítását és stoppolást vállalok. I. Str. Palanca 1. I. emelet 10 szám. 1987

Vegyeskereskedés bérbeadó. Mehala, Str. Mircea cel Bătrân 13. Jochum Gheorghe. 522

Vadász urak figyelmébe! Vállalok teljes felelősség mellett 6 hónapnál nem öregebb fajtiszta vizslakutyákat szoba idomításra. Levélbeli megkeresésre válaszbélyeg mellékelendő. Papházy, Bazos u. p. Racas, jud. Timis. 525

Hirdessen a Déli Hírlap-ban

DORN ISTVÁN mű-butor asztalos

Timisoara III., Str. Romulus 54. Telefon: 21—10. Készít komplett kombinált lakásberendezéseket, továbbá: ebédlő, háló-, úriszobákat, iroda- és bankberendezéseket. Iparművészeti tervek. Legjobb munka. Szolid árak.

„AMINO“ kutyatápszer

kapható a következő helyeken:
„Hansa“ cég, Eugen de Savoya ucca 4. szám. Telefon: 20—90.
Galgon Gyula, Eugen de Savoya ucca 9. szám. Telefon: 24—59.
Nágl cég, IV., Fröbl-ucca 41. sz.
Kérjen ingyen prospektust!